

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему:

“Формування показників звіту про фінансові результати”

Виконала: студентка групи ОО-42

спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Ткач Марія Михайлівна

Керівник: к.е.н., доц. Шкроміда Н.Я.

Рецензент: к.е.н., доц. Ємець О.І.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Баланюк І.Ф.
(прізвище, ініціали)

“ 29 ” листопада 2023 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТКИ**

Ткач Марії Михайлівни

1. Тема роботи “Формування показників звіту про фінансові результати”
керівник роботи кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування Шкроміда Надія Ярославівна.

2. Перелік питань, які потрібно розробити: економічна сутність фінансових результатів та їх значення у діяльності підприємства; класифікація фінансових результатів та порядок їх формування; особливості формування звіту про фінансові результати за національними стандартами; формування фінансових результатів діяльності в системі обліку і звітності; застосування інформаційних технологій в обліку фінансових результатів; аналіз динаміки і структури доходів, витрат та фінансових результатів підприємства; факторний аналіз показників рентабельності діяльності підприємства; резерви підвищення прибутковості діяльності підприємства

3. Дата видачі завдання 04.12.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні основи формування звіту про фінансові результати	17.02.2024 р.	Виконано
2	Організаційно-методичні аспекти обліку показників звіту про фінансові результати ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”	18.03.2024 р.	Виконано
3	Економічний аналіз показників звіту про фінансові результати ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”	19.04.2024 р.	Виконано

Студент _____ Ткач М. М.

Керівник роботи _____ Шкроміда Н. Я.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу

студентки групи ОО-42 Ткач Марії Михайлівни

на тему:

“Формування показників звіту про фінансові результати”

Тема роботи є надзвичайно важливою в умовах сучасного економічного середовища, де точність та об'єктивність фінансової звітності стають ключовими факторами довіри до підприємства з боку інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін. В сучасних умовах глобалізації та посилення конкуренції на ринку, підприємства змушені постійно вдосконалювати свої методи обліку та звітності для забезпечення прозорості та достовірності фінансових результатів. Вивчення процесу формування показників звіту про фінансові результати дозволяє отримати глибше розуміння фінансового стану підприємства, що є критично важливим для прийняття стратегічних рішень та успіху на ринку. Постійне оновлення нормативної бази та впровадження нових стандартів в сфері бухгалтерського обліку вимагає від фахівців постійного вдосконалення знань та навичок. Дослідження, спрямоване на аналіз формування фінансових показників, дозволяє виявити можливості для покращення фінансової прозорості та підвищення ефективності управління підприємством.

Дипломна робота виконана відповідно до мети та завдань на основі використання матеріалів діяльності ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” за 2021-2023 рр.

Метою роботи є дослідження, узагальнення та обґрунтування особливостей формування в обліку і звітності показників звіту про фінансові

результати та їх економічний аналіз.

У першому розділі дипломної роботи розкрито економічну сутність та значення фінансових результатів у діяльності підприємства, розглянуто класифікацію фінансових результатів та порядок їх формування, а також окреслено особливості формування звіту про фінансові результати за національними стандартами.

У другому розділі дипломної роботи розглянуто особливості обліку доходів і витрат, процес формування фінансових результатів діяльності в системі обліку і звітності, а також застосування інформаційних технологій в обліку фінансових результатів.

У третьому розділі дипломної роботи проведено аналіз динаміки і структури доходів, витрат та фінансових результатів підприємства, здійснено факторний аналіз показників рентабельності діяльності підприємства та розглянуто резерви підвищення прибутковості діяльності підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні положення роботи доведені до прикладних рекомендацій і можуть бути впроваджені в діяльність ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”.

Загальний висновок. Дипломна робота Ткач Марії Михайлівни на тему “Формування показників звіту про фінансові результати” є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом та оформленням відповідає вимогам, що визначені до такого виду робіт, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 “Облік і оподаткування”.

Рекомендується до захисту з оцінкою «відмінно».

Науковий керівник
кандидат економічних наук
доцент кафедри обліку і оподаткування
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника _____ Шкроміда Н.Я.

“26” травня 2024 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу

студентки економічного факультету Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника Ткач Марії Михайлівни

на тему:

“Формування показників звіту про фінансові результати”

Актуальність теми. В умовах глобалізації та посилення конкуренції на ринку, фінансова звітність стає ключовим інструментом комунікації з інвесторами, кредиторами та іншими зацікавленими сторонами. Від точності та об'єктивності показників фінансових результатів залежить довіра до підприємства, його репутація та можливість залучення інвестицій. Тому дослідження процесу формування цих показників є надзвичайно важливим для забезпечення фінансової прозорості та підвищення ефективності управління підприємством.

Крім того, постійне оновлення нормативної бази бухгалтерського обліку вимагає від фахівців глибоких знань і навичок у формуванні звіту про фінансові результати. Це дослідження дозволяє зрозуміти особливості національних стандартів, виявити потенційні проблеми та шляхи їх вирішення, що сприяє підвищенню якості фінансової звітності. Отже, актуальність цієї теми полягає в необхідності адаптації до сучасних вимог ринку та забезпечення стабільного фінансового розвитку підприємства.

Якість проведеного аналізу проблеми полягає у обґрунтуванні теоретичних та методичних аспектів організації і методики обліку, звітності та аналізу показників звіту про фінансові результати.

Результати дослідження викладені у логічній послідовності, поставлені мета і завдання у роботі є розглянутими та завершеними конкретними висновками та рекомендаціями, які мають практичну цінність та можуть бути реалізовані у діяльності підприємства.

Практична цінність висновків і рекомендацій полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані у фінансово-господарській діяльності ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”, а отже є реальними.

Загальний висновок і оцінка кваліфікаційної роботи. Дипломна робота Ткач Марії Михайлівни на тему “Формування показників звіту про фінансові результати” відповідає вимогам, що ставляться до дипломних робіт, проведені дослідження носять закінчений характер і можуть бути представлені до захисту з високою позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 “Облік і оподаткування”.

Рецензент

кандидат економічних наук

доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника _____ Ємець О.І.

“26” травня 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП		3
РОЗДІЛ 1	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ	
1.1.	Економічна сутність фінансових результатів та їх значення у діяльності підприємства	6
1.2.	Класифікація фінансових результатів та порядок їх формування	14
1.3.	Особливості формування звіту про фінансові результати за національними стандартами	21
РОЗДІЛ 2	ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПОКАЗНИКІВ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”	
2.1.	Особливості обліку доходів і витрат діяльності підприємства	30
2.2.	Формування фінансових результатів діяльності в системі обліку і звітності	45
2.3.	Застосування інформаційних технологій в обліку фінансових результатів	50
РОЗДІЛ 3	ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”	
3.1.	Аналіз динаміки і структури доходів, витрат та фінансових результатів підприємства	54
3.2.	Факторний аналіз показників рентабельності діяльності підприємства	63
3.3.	Резерви підвищення прибутковості діяльності підприємства	74
ВИСНОВКИ		80
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ		
ДОДАТКИ		

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ефективність роботи підприємства відображається у фінансово-економічних показниках, які характеризують його фінансовий стан та прогнозують його економічний потенціал для подальшого розвитку. На сучасному етапі економічного розвитку підприємств питання фінансових результатів у бухгалтерському обліку є одним із найважливіших у процесі ведення господарської діяльності, оскільки фінансовий результат є ключовим підсумковим показником.

Швидка зміна умов ринку, посилення конкуренції та ріст вимог інвесторів та стейкхолдерів підкреслюють важливість чіткої, об'єктивної та достовірної фінансової звітності. Формування показників звіту про фінансові результати визначає ефективність управління підприємством, його стійкість та конкурентоспроможність. Ретельне дослідження цієї теми дозволить виявити оптимальні методи та підходи до формування фінансової звітності, що забезпечить підприємству перевагу на ринку та сприятиме його успішному розвитку.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність будівельної компанії “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”, в частині формування показників звіту про фінансові результати. Предметом дослідження є процес формування показників звіту про фінансові результати в обліку і звітності досліджуваного підприємства.

Мета та завдання дослідження. Метою роботи є дослідження, узагальнення та обґрунтування особливостей формування в обліку і звітності показників звіту про фінансові результати та їх економічний аналіз.

Виходячи із мети дослідження варто поставити наступні завдання:

- дослідити економічну сутність фінансових результатів та їх значення у діяльності підприємства;
- розглянути класифікацію фінансових результатів та порядок їх формування;

- описати особливості формування звіту про фінансові результати за національними стандартами;
- розглянути особливості обліку доходів і витрат діяльності підприємства;
- дослідити формування фінансових результатів діяльності в системі обліку і звітності досліджуваного суб'єкта господарювання;
- узагальнити особливості застосування інформаційних технологій в обліку фінансових результатів;
- здійснити аналіз динаміки і структури доходів, витрат та фінансових результатів підприємства;
- провести факторний аналіз показників рентабельності діяльності підприємства;
- сформувати резерви підвищення прибутковості діяльності підприємства.

Стан наукової роботи. Основою даної роботи стали наукові дослідження як вітчизняних, та і зарубіжних науковців, у яких описуються особливості обліку фінансових результатів, доходів та витрат, а також законодавчі документи, які здійснюють регулювання щодо даного питання.

Основними науковцями, роботи яких брались за основу це: Бутинець Ф. Ф., Вороніна О. О., Білик Т. О., Скасюк Р. В., Ткаченко Н. М., Філімоненков О. С., Греченко Ю. А., Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Сопко В. В та ін. Однак, актуальність даної проблематики вимагає подальших досліджень.

Методи дослідження. Для дослідження обраної тематики використовувався метод аналізу, який дозволив розбити звіт на складові частини та вивчити зв'язки між ними. Також використовувався метод синтезу, який дозволив об'єднати отримані дані та зробити загальні висновки. Для проведення аналізу рентабельності використовувався факторний аналіз, який дозволив визначити вплив різних факторів на рентабельність підприємства. Також використовувався коефіцієнтний аналіз, який дозволив розрахувати та проаналізувати фінансові коефіцієнти, що характеризують рентабельність.

Практичне значення отриманих результатів. Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в їх можливості ефективного застосування на будівельних підприємствах незалежно від їх форми власності та специфіки роботи.

Обсяг і структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи 90 сторінок. Список використаних джерел містить 32 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

1.1. Економічна сутність фінансових результатів та їх значення у діяльності підприємства

Досить важливо дослідити економічну сутність фінансових результатів та їх значення у діяльності підприємства, адже сучасні виклики, які виникли перед сучасними підприємствами є досить глобальними у економічному середовищі. Зміни ринкових умов, зростання конкуренції, швидкі інноваційні технології та нестабільність фінансового ринку вимагають від підприємств постійного аналізу свого фінансового стану та ефективного управління фінансами. Ефективне використання інформації про фінансові результати є досить важливим інструментом для стратегічного управління, адже він сприяє прийняттю обґрунтованих рішень, а також забезпечує фінансову стійкість підприємства в умовах невизначеності та змін.

Дослідження економічної сутності фінансових результатів є важливим не лише для внутрішнього управління підприємством, але також має велике значення для зацікавлених осіб ззовні, а саме інвесторів, кредиторів, державних органи та інших учасників фінансового ринку. Проводячи таке дослідження можна краще зрозуміти вплив фінансових результатів на цінність підприємства, його конкурентоспроможність та здатність до інновацій.

Дуже важливо дослідити економічну сутність фінансових результатів за нормативно-правовими документами. Під час дослідження було виявлено, що визначення фінансового результату не дають жодні нормативно-правові документи. Проте, вони дають визначення його складових, а саме доходів та витрат. Тому надалі будемо проводити дослідження доходів і витрат.

Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” наводить визначення категорій наступним чином: “доходи – це збільшення

економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників), тоді як: “витрати - зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками) [1].

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” визначає доходи як: “збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)”, а відповідно, витрати: “зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками) [2].

Наступними нормативно-правовими документами, що дають визначення доходів та витрат є П(С)БО 15 “Дохід” та П(С)БО 16 “Витрати”. Отже, П(С)БО 15 “Дохід” визначає його як: “зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена” [3], а відповідно П(С)БО 16 “Витрати” трактується як: “зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені” [4].

Розглядаючи визначення з попередніх документів, можна сказати, що вони практично не відрізняються.

Так, Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” та П(С)БО 15 “Дохід”, П(С)БО 16 “Витрати” визначають доходи та витрати через збільшення чи зменшення економічних вигод, які впливають на активи зобов'язання та власний капітал. Це відбувається для забезпечення єднання та відповідності стандартам обліку в країні.

Ще одним документом, який дає визначення доходів та витрат є М(С)БО 1 «Подання фінансової звітності». Отож, згідно М(С)БО доходи: “це валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб’єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників власного капіталу [5], а витрати визначаються як: “витрати - це зменшення активів, або збільшення зобов’язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

Також визначення сутності доходів та витрат наведено у Податковому кодексі України. Він трактує наступним чином: “доходи - це загальна сума надходжень платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формі як на території України, її континентальному шельфі у виключній (морській) економічній зоні, так і за її межами. Витрати - це сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних для провадження господарської діяльності платника податку, в результаті яких відбувається зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов’язань, внаслідок чого відбувається зменшення власного капіталу (крім змін капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власником) [6].

Розглядаючи попередні документи можна помітити, що ПКУ та МСБО дають визначення практично ідентичні, що свідчить про підлаштування законів України до міжнародних стандартів. Метою використання однакових визначень полягає в створенні єдиної мови для фінансової звітності. Тобто це полегшить порівняння фінансових результатів незалежно від держави, а також це дозволяє ефективніше функціонувати на міжнародному ринку, забезпечивши стабільність та довіру до фінансової звітності.

Узагальнимо дослідження сутності фінансових результатів за нормативно-правовими документами в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

**Перелік нормативно-правових документів, що визначають сутність понять
“доходи” та “витрати”**

Назва документа	Визначення сутності
Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”	Доходи - збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)
	Витрати - зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками)
НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”	Доходи - збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)
	Витрати - зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками)
П(С)БО 15 “Дохід”	Дохід, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена
П(С)БО 16 “Витрати”	Зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що вони можуть бути достовірно оцінені
М(С)БО 1 «Подання фінансової Звітності»	Доходи - це валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників
	Витрати - це зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його розподілу), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені
Податковий кодекс України	Доходи - це загальна сума платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формі як на території України, її континентальному шельфі у виключній (морській) економічній зоні, так і за її межами
	Витрати - це сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних для провадження господарської діяльності платника податку, в результаті яких відбувається зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення

зобов'язань, внаслідок чого відбувається зменшення капіталу

Аналізуючи нормативно-правові документи, ми бачимо, що вони не дають визначення фінансового результату. Проте, на відміну від нормативно-правових документів, науковці у своїх працях наводять безліч визначень даної економічної категорії. Тому розглянемо яким чином автори визначили економічну сутність фінансового результату.

Так, Бутинець Ф. Ф. дає визначення фінансового результату так: “фінансовий результат - прибуток або збиток організації (співвідношення доходів та витрат підприємства, що відображають у звіті)”[7].

В той час, Вороніна О.О. трактує фінансовий результат як: “якісна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства та, зокрема, відображає значущість і сталість розвитку підприємства (з погляду отриманого доходу), впливовість на його фінансово-господарську діяльність чинників зовнішнього середовища (з погляду структури та обсягів витрат) і кількісно узагальнюється у вигляді прибутків (збитків), зміни власного капіталу, його окремих складових частин” [8].

Розглядаючи попередні визначення авторів можна зауважити певну відмінність, а саме те, що Бутинець Ф. Ф. фокусується більш на фінансовому результаті, як на обліковому показнику, тобто прибуток чи збиток. Тоді коли Вороніна О. О. розглядає фінансовий результат більш комплексно, тобто як якісну характеристику розвитку та впливовість різних факторів на діяльність підприємства.

Натомість Білик Т. О. дав дещо інше трактування даному поняттю. Зазначивши, що фінансовий результат - це прибуток або збиток суб'єкта господарювання, що визначається як різниця між сукупними доходами та витратами підприємства і за позитивного його результату представляє додаткову вартість, виступає одним із джерел фінансування подальшого розвитку та поточної діяльності підприємства, основним критерієм оцінки її ефективності[9].

Наступний автор, а саме Скасюк Р. В. описував фінансовий результат як: “підсумкова категорія результативності господарської діяльності, котра відображає величину економічних вигод отриманих (витрачених) підприємством, визначених як різниця між сумами доходів та відповідних їм витрат, що виражена у абсолютних показниках прибутку (збитку), які характеризують потенціал прибутковості, економічного зростання та розвитку підприємства [10].

На відміну від попередніх авторів Ткаченко Н. М. був менш багатослівним і дав дещо коротше визначення даного поняття. Він зазначив, що фінансові результати утворюються з доходів діяльності підприємства за вирахуванням витрат діяльності [11].

Філімоненков О. С. визначив фінансовий результат як: “різниця між загальною сумою доходів і витрат на виробництво і реалізацію продукції, тобто його формування відбувається внаслідок взаємодії багатьох компонентів як з позитивним, так і з негативним значенням” [12].

Проте Греченко Ю. А. сказав, що фінансовим результатом діяльності підприємства може бути чистий прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов’язані з ними витрати, або чистий збиток – перевищення суми витрат над сумою доходів, для отримання яких було здійснено витрати [13].

Ще одним з поширених визначень серед авторів є визначення А. Г. Загороднього та Г. Л. Вознюка. На їхню думку фінансовий результат - це різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час (приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді) [14].

В той час, Сопко В. В. визначає фінансовий результат наступним чином: “фінансовий результат - прибуток (збиток) від конкретного виду діяльності (виробничої, надання послуг або готової продукції) визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), адміністративних витрат та витрати на збут відповідного виду діяльності” [15].

Як бачимо, Загородній А. Г. та Вознюк Г. Л розглядають фінансовий

результат як різницю між доходами та витратами підприємства за певний час, включаючи приріст або зменшення вартості власного капіталу. Сопко В. В. визначає його як прибуток або збиток від конкретного виду діяльності, враховуючи алгебраїчну суму різних складових.

Визначення сутності поняття фінансовий результат за авторами табл.1.2.

Таблиця 1.2

Визначення сутності поняття фінансовий результат за авторами

Автор	Визначення економічної категорії
Бутинець Ф. Ф.	Фінансовий результат - прибуток або збиток організації (співвідношення доходів та витрат підприємства, що відображають у звіті)
Вороніна О. О.	Фінансовий результат як якісна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства та зокрема відображає значущість і сталість розвитку підприємства (з погляду отриманого доходу), впливовість на його фінансово-господарську діяльність чинників зовнішнього середовища (з погляду структури та обсягів витрат) і кількісно узагальнюється у вигляді прибутків (збитків), зміни власного капіталу, його окремих складових частин
Білик Т. О.	Фінансовий результат - це прибуток або збиток суб'єкта господарювання, що визначається як різниця між сукупними доходами та витратами підприємства і за позитивного його результату представляє додаткову вартість, виступає одним із джерел фінансування подальшого розвитку та поточної діяльності підприємства, основним критерієм оцінки її ефективності
Скасюк Р. В.	Фінансовий результат - підсумкова категорія результативності господарської діяльності, котра відображає величину економічних вигод отриманих (витрачених) підприємством, визначених як різниця між сумами доходів та відповідних їм витрат, що виражена у абсолютних показниках прибутку (збитку), які характеризують потенціал прибутковості, економічного зростання та розвитку підприємства
Ткаченко Н. М.	Фінансові результати утворюються з доходів діяльності підприємства за вирахуванням витрат діяльності
Філімоненков О. С.	Фінансовий результат - різниця між загальною сумою доходів і витрат на виробництво і реалізацію продукції, тобто його формування відбувається внаслідок взаємодії багатьох компонентів як з позитивним, так і з негативним значенням
Греченко Ю. А.	Фінансовим результатом діяльності підприємства може бути чистий прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати, або чистий збиток – перевищення суми витрат над сумою доходів, для отримання яких було здійснено витрати
Загородній А. Г.	Фінансовий результат- це різниця між доходами та витратами

Вознюк Г. Л.	підприємства чи його окремого підрозділу за певний час (приріст чи зменшення вартості власного капіталу внаслідок діяльності)
Сопко В. В.	Фінансовий результат - прибуток (збиток) від конкретного виду діяльності (виробничої, надання послуг або готової продукції) визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку) адміністративних витрат та витрати на збут відповідного виду діяльності

Розглянувши визначення авторів, можна зробити висновок, що кожне визначення полягає в тому, що фінансовий результат є ключовим показником, який відображає ефективність господарської діяльності підприємства. Автори визначають його як різницю між доходами та витратами, але розглядають різні його аспекти (якісна характеристика розвитку та впливовість зовнішніх чинників, прибуток чи збиток від певного конкретного виду діяльності і ін.). Проте кожен з цих підходів свідчить про важливість фінансового результату як показника успішності та розвитку підприємства.

На основі проведеного дослідження можна дати власне визначення фінансового результату. Отже, фінансовий результат - це різниця між доходами та витратами підприємства за певний проміжок часу, яка вказує на здатність підприємства функціонувати в майбутньому.

Фінансовий результат вважається ключовим показником для кожного підприємства, адже він відображає ефективність його діяльності, а також впливає на безліч елементів підприємницького середовища. При позитивному значенні підприємство демонструє, що його управління ресурсами є ефективним і приводить до прибутку. Не менш важливим аспектом є привабливість для інвесторів, в чому фінансовий результат відіграє ключову роль. Позитивний результат приваблює інвесторів, оскільки вказує на стабільність та прибутковість бізнесу, що може сприяти збільшенню інвестицій та розвитку підприємства.

Для планування та стратегічного управління фінансовий результат є не менш важливим, через те, що відображає ефективність виходу на ринок, зменшення витрат та збільшення прибутку, а також допомагає визначити необхідні кроки для досягнення поставлених підприємством стратегічних цілей.

Ще одним важливим показником, який забезпечує фінансовий результат є фінансова стійкість. Саме позитивний результат дозволяє підприємству формувати резерви, оплачувати зобов'язання та використовувати різноманітні фінансові інструменти для оптимізації діяльності та привертати увагу інвесторів та клієнтів.

Отже, фінансовий результат на підприємстві виступає як визначальний фактор, що впливає на його успішність та конкурентоспроможність. Позитивний фінансовий результат свідчить про ефективне управління ресурсами, стабільну прибутковість і стійкість до зовнішніх впливів. Цей показник є ключовим для привертання інвесторів, забезпечення фінансової стійкості та можливості подальшого розвитку. Важливість фінансового результату виявляється також у здатності підприємства виокремитися на ринку, розширювати свою діяльність та впливати на економічне середовище. Тому, систематична оцінка та досягнення позитивного фінансового результату є необхідними для стабільного та успішного функціонування будь-якого підприємства.

1.2. Класифікація фінансових результатів та порядок їх формування

Класифікація фінансових результатів та порядок їх формування є важливим аспектом для аналізу фінансового стану підприємства в сучасному економічному середовищі. З розвитком фінансового ринку, змінами в законодавстві та глобалізацією економіки, актуальність цієї теми набуває особливого значення. Зокрема, стандарти бухгалтерського обліку та міжнародні фінансові звіти встановлюють уніфіковані принципи класифікації фінансових результатів, що сприяє порівняльності та аналізу фінансової звітності різних компаній.

Крім того, у сучасному бізнес-середовищі, де акцент робиться на сталому розвитку корпорацій та відповідальності, важливо враховувати соціальні та

екологічні аспекти у формуванні фінансових результатів. Зміни в споживацьких уподобаннях та підвищена увага до етичних стандартів впливають на те, як компанії враховують свою діяльність у фінансовій звітності. Таким чином, розуміння та врахування актуальних аспектів класифікації є ключовим для забезпечення довіри зацікавлених сторін та створення стійкої фінансової стратегії підприємства.

Отже, фінансові результати класифікують за такими ознаками: за видом діяльності, за періодом формування, за відповідністю, за змістом, за групами доходів, за джерелом формування, за способом використання, за характером використання, за рівнем формування, за методикою розрахунку.

Розглядаючи безпосередньо класифікацію за видом діяльності варто зазначити, що фінансовий результат поділяється на результат від операційної діяльності, фінансовий результат від інвестиційної діяльності та результат від фінансової діяльності. Згідно загальних положень П(С)БО 1 можна дати визначення кожному з них.

Операційна діяльність - основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Інвестиційна діяльність - придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів (грошей) [16].

Фінансова діяльність - діяльність, яка призводить до змін розміру і складу всього власного та позикового капіталів підприємства.

Розглядаючи класифікацію за періодом формування існує такий поділ як минулий, звітний та майбутній. Якщо коротко описувати кожен з них, то минулий період (історичний), відображає звітність за попередні періоди, зазвичай за квартал, півріччя або рік. Містить інформацію важливу для оцінки фінансової стабільності та розвитку компанії в минулому. Звітний період (поточний), відображає фінансові результати за поточний період, які відображені в останніх фінансових звітах компанії. Зазвичай, це квартальний або річний звіт, який надає інформацію про прибутки, витрати, активи та

зобов'язання компанії. Майбутній період або прогнозний відображає прогнози на майбутній період, який може бути розроблений на основі стратегічного плану, ринкових тенденцій і інших факторів. Ця інформація допомагає інвесторам та зацікавленим сторонам розуміти очікувані фінансові витрати та прибутки компанії.

Наступною є класифікація за відповідністю, яка включає в себе планову, недоотриману та надлишкову. Розглядаючи планову або ж очікувану відповідність варто зазначити, що вона охоплює фінансові результати, які відповідають плановим показникам. Підприємства встановлюють конкретні цілі та прогнозують свої фінансові показники на основі стратегічних планів та ринкових умов. Недоотримана відповідність вказує на відхилення фактичних фінансових результатів від очікуваних. Це може трапитися у випадках невиконання стратегії, несподівані зміни у ринкових умовах або внутрішні проблеми на підприємстві. Недоотримана відповідність може вимагати аналіз та зміну стратегії. Надлишкова відповідальність відображає ситуацію у тих випадках, коли фінансовий результат перевищує заплановані показники. Причиною цього може бути успішне виконання стратегій, несподівані вигоди (наприклад, різке зростання попиту на товари) або ефективне управління ресурсами. Даний фактор позитивно впливає на розвиток підприємства, адже може стати досить привабливим для інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Ще однією класифікаційною ознакою є поділ за групами доходів. Він в свою чергу, поділяється на цільові доходи, нейтральні доходи, додаткові доходи. Згідно п.16 П(С)БО 15 “Дохід” можна дати таке визначення коштам цільового фінансування і цільових надходжень - це кошти, які підприємство отримує на чітко визначену мету. Цільове фінансування не визначають доходом, доки не існує підтвердження того, що воно буде отримане та підприємство виконає умови щодо його фінансування [18].

Не менш важливим поділом є розподіл за змістом. Фінансовий результат класифікується на економічний, бухгалтерський та податковий. Якщо розглядати розподіл за економічним змістом, то варто зазначити, що він

визначається як різниця між сукупною виручкою і сукупними витратами. Наступне, що варто зазначити це те, що економічний погляд на розподіл фінансових результатів фокусується більш на вивченні впливу на економіку в цілому. Даний розподіл включає в себе аналіз доходів і витрат у формуванні національного доходу.

Найбільш точно з економічної сторони фінансовий результат трактує раніше згадувана Вороніна О. О., розглядаючи сутність фінансових результатів з позиції бухгалтерського обліку, можна виявити певні відмінності відносно економічного трактування. Це обумовлено тим, що результати діяльності, які відображаються у фінансовій звітності, залежить від нормативно-правового регулювання в обліку та унеможливорює вихід за межі законодавства. Основне завдання бухгалтерського обліку фінансових результатів полягає у визначенні якісних та кількісних параметрів фінансового результату, таких як прибуток чи збиток.

В рамках бухгалтерського обліку фінансових результатів важливим завданням є формування даних щодо фінансових результатів для складання фінансової звітності та податкових декларацій. Також важливо забезпечити інформаційну базу для правильного розподілу прибутку та здійснення операцій щодо розрахунків за сумами належних до бюджету податків та обов'язкових платежів, а також взаємодії з акціонерами та засновниками з приводу нарахованих їм дивідендів, формування резервів власного капіталу та інших аспектів. Цей підхід підкреслює обов'язковість дотримання відповідних правил та нормативів під час обліку та визначення фінансових результатів в рамках бухгалтерської практики.

Розглядаючи фінансовий результат з податкової точки зору можна сказати, що податковий розподіл фінансових результатів націлений на регулювання оподаткування та зборів. З даного погляду, фінансові результати, такі як прибуток підлягають оподаткуванню згідно з податковим законодавством. Такий підхід включає в себе об'єкт оподаткування, розрахунок податкових зобов'язань та взаємодію з податковим органом.

Зіставляючи економічний, бухгалтерський та податковий аспекти розподілу фінансових результатів, можна виокремити певні зв'язки. Наприклад, ефективний бухгалтерський облік допомагає підприємствам оптимізувати податкові зобов'язання, що впливають на економічну стійкість та конкурентоспроможність.

Ще однією з поширених класифікацій є поділ за джерелом формування, що у свою чергу розгалужується на такі види: від реалізації, володіння активами, від зміни ціни. Фінансові результати, отримані від реалізації, відображають ефективність бізнес-процесів та ринкову активність підприємства. Цей показник вимірюється різницею між виручкою від продажу товарів, робіт чи послуг та витратами на їх виробництво. Збільшення доходу від даної діяльності свідчить про ефективне управління продажами та попитом на ринку.

Розглядаючи дохід, отриманий внаслідок використання активів підприємства іншим сторонами, то варто зазначити, що він визначається у вигляді процентів, роялті та дивідендів, якщо імовірно отримання економічних вигод від такої операції та можливість достовірної оцінки цього доходу.

Фінансові результати від зміни ціни відображають вплив коливань цін на вартість активів чи послуг. Цей показник часто пов'язаний зі змінами ринкових умов та кон'юктури. Прибуток чи збиток у цьому випадку може бути визначений різницею між поточною та попередньою вартістю активів або послуги.

Наступна класифікація за способом використання, що у свою чергу поділяється на позитивну, негативну та нульову. Позитивний фінансовий результат виникає, коли доходи підприємства перевищують його витрати. Це свідчить про успішність бізнес-операцій та ефективне управління ресурсами. При цьому підприємство може реінвестувати прибуток у розвиток, виплату дивідендів чи погашення зобов'язань [19].

Збиток в діяльності підприємства - це від'ємний фінансовий результат до оподаткування. Негативний фінансовий результат виникає, коли витрати

перевищують доходи підприємства. Це може бути наслідком недостатньої ефективності бізнес-процесів, непередбачених витрат чи невдалих стратегічних рішень [20].

Нульовий фінансовий результат вказує на те, що доходи дорівнюють витратам. Такий результат може бути досягнуто різними шляхами, включаючи точне збалансування виробництва та витрат, використання ефективних стратегій управління чи просто умови ринку, коли прибуток та витрати збігаються.

Ще одним поширеним розподілом є за характером використання, що поділяється на розподілений та нерозподілений. Розподілений прибуток - характеризує частину сформованого прибутку, що в цей час вже розподілена й не використана в процесі господарської діяльності [21]. Тобто мається на увазі те, що певна частина прибутку вже витрачена чи розподілена між зацікавленими сторонами. Це може включати виплати дивідендів акціонерам, витрати на корпоративну відповідальність та інші.

Нерозподілений прибуток - це частина чистого прибутку, яка залишається у розпорядженні підприємства після виплати доходів власникам у вигляді дивідендів, формування резервного капіталу, поповнення статутного капіталу та використання на інші потреби [22].

Фінансовий результат може бути визначений двома способами: перший - з використанням даних бухгалтерського балансу (Форма №1), але на практиці більш широко використовується другий - складання Звіту про фінансові результати (Форма №2). Це робиться з метою надання зацікавленим сторонам інформації щодо процесу формування фінансових результатів підприємства. Важливу роль у визначенні фінансового результату відіграє нормативно-правова база, яка регулює методику визначення результатів від різних видів діяльності та впливає на кінцевий прибуток [23].

Отже, узагальнимо класифікацію фінансових результатів за різними ознаками в табл. 1.3.

Таблиці 1.3

Класифікація фінансових результатів за різними ознаками

Класифікаційні ознаки	Фінансовий результат
За значенням підсумкового результату господарювання	Фінансовий результат – прибуток Фінансовий результат – збиток
За видом діяльності	Фінансовий результат від операційної діяльності Фінансовий результат від фінансової діяльності Фінансовий результат від інвестиційної діяльності
За джерелом формування	Фінансовий результат від реалізації товарів Фінансовий результат від необоротних активів Фінансовий результат від зміни ціни
За періодом формування	Фінансовий результат минулого року Фінансовий результат звітного року Фінансовий результат майбутнього року
За процесом формування фінансового результату	Валовий прибуток Прибуток до оподаткування Чистий прибуток
Залежно від формування та розподілу	Валовий Від операційної діяльності Від діяльності до оподаткування Від діяльності після оподаткування Чистий
За змістом	Економічний Бухгалтерський Податковий
За способом використання	Позитивний фінансовий результат Збиток в діяльності підприємства Нульовий фінансовий результат
За характером використання	Розподілений прибуток Нерозподілений прибуток
За методикою розрахунку	Валовий прибуток (збиток) Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Маржинальний прибуток Загальний оподатковуваний дохід Сукупний дохід

Для визначення фінансового результату діяльності підприємства за звітний період, використовуючи принципи нарахування, відповідності та періодичності, необхідно здійснити порівняння доходів та витрат за цей звітний період. Ці принципи є основою бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що дозволяє забезпечити точність та достовірність фінансових даних, а також дає змогу більш об'єктивно оцінити результати господарської діяльності підприємства.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
+
Інші операційні доходи та інші доходи
-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), інші операційні витрати та інші витрати
=
Фінансовий результат до оподаткування
-
Податок на прибуток
=
Чистий прибуток (збиток)

Рис.1.1. Порядок формування фінансових результатів підприємства

Отже, в результаті дослідження класифікації та порядку формування фінансових результатів, встановлено, що фінансові результати класифікуються за такими ознаками: за видом діяльності, за періодом формування, за відповідністю, за змістом, за групами доходів, за джерелом формування, за способом використання, за характером використання, за методикою розрахунку. А процес формування фінансових результатів може здійснюватися шляхом співставлення доходів та витрат певного періоду.

1.3. Особливості формування звіту про фінансові результати за національними стандартами

Складання звітності є завершальним кроком у формуванні інформації про господарську діяльність підприємства в рамках бухгалтерського обліку. Лише завдяки бухгалтерському обліку застосування науково-обґрунтованих методів

можна отримати надійну та якісну інформацію про стан, наявність та використання активів та джерел їх формування. Звітність ґрунтується на даних бухгалтерського обліку, які відображають результати діяльності підприємства за певний період. Основне завдання звітності - надання обліково-аналітичної та оперативної-технічної інформації зацікавленим сторонам, що на її основі можуть оцінити фінансову стабільність підприємства, ефективність управління активами (капіталом), ліквідність, платоспроможність і прийняти відповідні рішення.

Фінансові показники суб'єктів господарювання відображають ефективність діяльності у всіх напрямках: виробничому, збутовому, постачальницькому, фінансовому і інвестиційному. Вони є основою для економічного розвитку підприємства та укріплення його фінансових відносин з партнерами. Підвищення фінансового результату формує фінансову базу для самофінансування підприємства і здійснення розширеного відтворення.

Одним з важливих процесів у підсумковому обліку формування фінансового звіту є підготовка даних, яка включає в себе перевірку та корекцію даних облікових реєстрів. Під час цього процесу виправляються помилки, складаються узагальнюючі відомості, на основі яких будуть формуватися показники фінансової звітності.

Особлива увага приділяється правильності класифікації та оцінки активів і зобов'язань, що є критичним для точності фінансової звітності. Це включає, зокрема, аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості, інвентаризацію запасів, а також перевірку правильності нарахування амортизації

Важливо зазначити, що підготовка фінансових звітів вимагає ретельного аналізу всіх операцій, що були проведені протягом звітного періоду. Це включає перевірку відповідності облікових записів до первинних документів, виявлення та виправлення помилок у записах, а також узгодження всіх внутрішніх і зовнішніх даних. Важливу роль у цьому процесі відіграє внутрішній контроль, який допомагає забезпечити точність та повноту даних, що використовуються для складання фінансових звітів.

Відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, головний бухгалтер підприємства, установи або організації має організувати та провести завершальні роботи перед складанням фінансової звітності для відповідності цим та іншим вимогам до інформації. Обсяг таких робіт змінюється залежно від звітного періоду, найбільш об’ємні роботи зазвичай виконуються перед складанням річної фінансової звітності (рис.1.2).

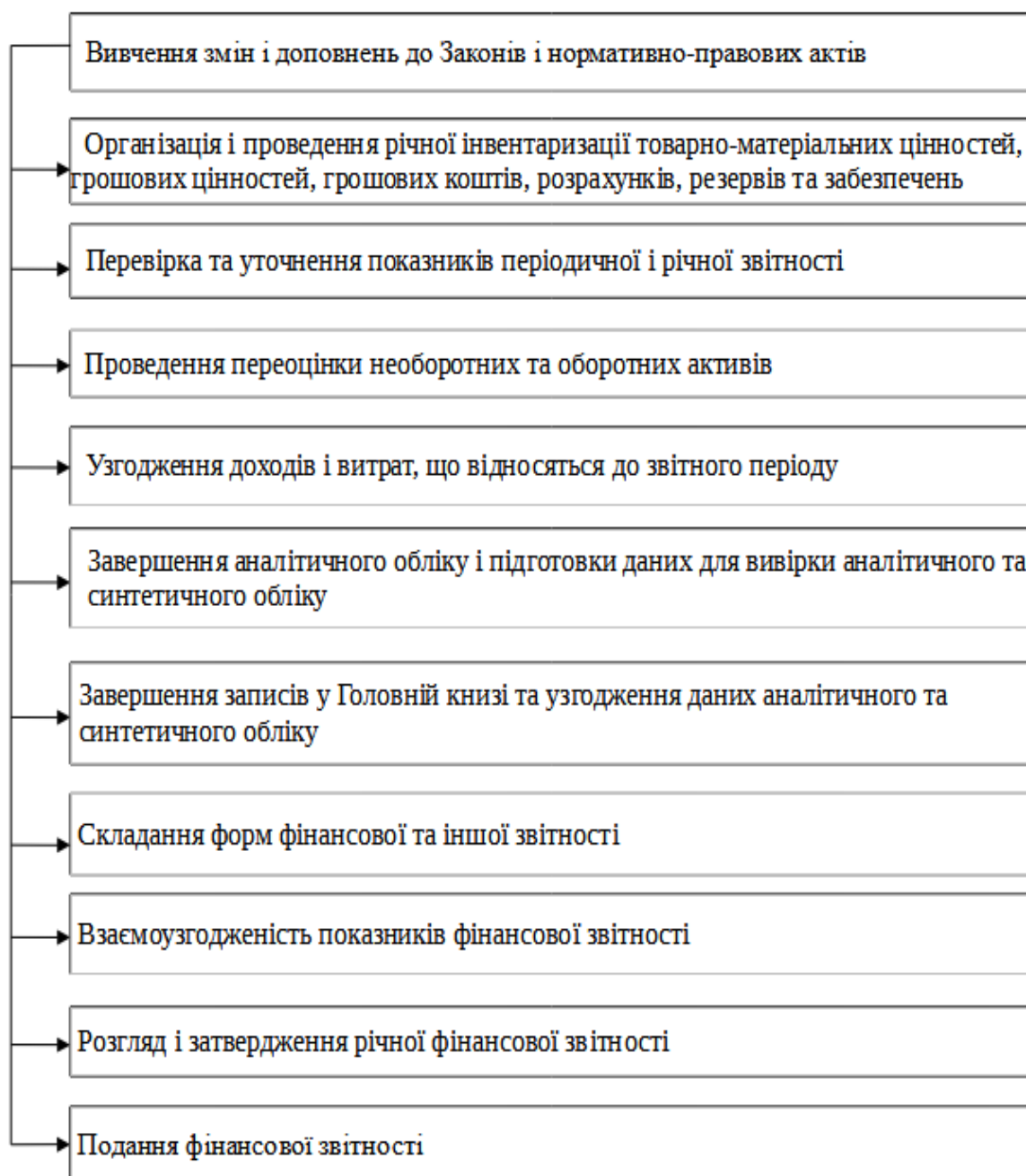

Рис.1.2. Етапи підготовки облікових даних для складання і подання фінансової звітності

У процесі складання Звіту про фінансові результати потрібно визнавати та показувати доходи і витрати, прибутки і збитки відповідно до вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (для підприємств, які складають звітність за П(С)БО) або міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності (для підприємств, які складають звітність за МСБО і МСФЗ) та інших нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з питань бухгалтерського обліку.

Отже, розглянемо структуру формування фінансових результатів за статтями. В першій статті Звіту про фінансові результати відображається загальний дохід від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг). Після чого відображається собівартість реалізованих продукції (товарів, робіт та послуг), які в свою чергу включають виробничу собівартість, балансову вартість цінних паперів для торгових організацій та відрахування для лотерейних підприємств. Наступна стаття відображає валовий прибуток або збиток, який як раніше зазначалося, визначається як розраховується як різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).

Наступний етап формування фінансової звітності полягає у визначенні фінансового результату від операційної діяльності. Він включає в себе такі статті як інший операційний дохід, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати. Розглядаючи кожну з них можна дати певну характеристику і перелічити їхні складові.

Отже, розпочнемо з інших операційних доходів. Вони відображають інші доходи від операційної діяльності підприємства, окрім прибутку від продажу основних продуктів та послуг. Ці доходи включають прибуток від валютних операцій, оренду активів, курсові різниці, відшкодування активів, відсотки з банківських рахунків, реалізацію активів та списання заборгованості.

Адміністративні витрати відображають витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням загальногосподарського характеру. Тоді як витрати на збут включають витрати пов'язані з продажем продукції (товарів), утриманням

відділів збуту, рекламою, поставкою продукції споживачам та іншими пов'язаними витратами.

Натомість інші операційні витрати включають суми інших операційних витрат операційної діяльності, включаючи витрати на дослідження та розробку нематеріальних активів, втрати на купівлю-продаж іноземної валюти, собівартість реалізованих запасів, створених резервів сумнівних боргів, втрати від курсових різниць, знецінення запасів, нараховані штрафи та інші економічні санкції, відрахування за наступних операційних витрат та інших витрат, що здійснюються в процесі операційної діяльності.

Наступним етапом є визначення фінансового результату до оподаткування. Він включає в себе такі статті: дохід від участі в капіталі, інші фінансові доходи, інші доходи, фінансові витрати, втрати від участі в капіталі та інші витрати. Розгорнувши кожну статтю детальніше. Дохід від участі в капіталі відображає прибуток від інвестицій в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, які обліковуються за методом участі в капіталі.

Інші фінансові доходи відображають дохід від нарахованих дивідендів, відсотків (за доходами, що обліковуються за методом участі в капіталі), а також інші фінансові доходи, отримані від фінансових інвестицій. Інші доходи відображають прибуток від продажу фінансових інвестицій та майнових комплексів, дохід від неопераційних курсових різниць, а також інші доходи, що не пов'язані з операційною та фінансовою діяльністю підприємства.

Якщо розглядати витрати, то фінансові витрати відображають витрати на нараховані відсотки за запозиченнями, за рахунок фінансових витрат, що включаються собівартість кваліфікаційних активів. Тоді як витрати від участі в капіталі відображають збитки, зазначені у фінансових інвестиціях в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, які обліковуються за методом участі в капіталі. А інші витрати відображають витрати на собівартість реалізації фінансових інвестицій, збитки від неопераційних курсових різниць, збитки від оцінки фінансових інвестицій підприємства та необоротних активів, а також інші витрати, що здійснюються в процесі господарської діяльності

(крім фінансових витрат), але не пов'язані з операційною діяльністю.

Останнім четвертим етапом є визначення чистого фінансового результату. Він включає в себе такі статті, як витрати з податку на прибуток та прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування. Перша стаття відображає витрати або доходи з податку на прибуток, визначений відповідно до положення П(С)БО 17 “Податок на прибуток”. А друга стаття відображає чистий прибуток чи збиток від припиненої діяльності після оподаткування, а також прибуток чи збиток від переоцінки необоротних активів та групи, що припиняються і оцінюються за чистою вартістю.

Також окрім основних статей звіту існують додаткові, які в майбутньому можуть бути додані до першого розділу Звіту про фінансові результати. Дані статті поділені таким самим чином як і основні. Прикладом статті, яку враховують під час розрахунку валового прибутку (збитку) є чисті зароблені страхові премії та дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань. Ті статті, які відносяться до другого етапу є дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів, дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю, дохід від первісного визнання біологічних активів сільськогосподарської продукції, витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю, витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції. І останні додаткові статті які враховуватимуться при розрахунку фінансового результату до оподаткування це прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні етапи та дохід від благодійної допомоги [24].

Порядок формування статей ф. № 2 “Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)” подано в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

**Порядок формування статей ф. № 2 “Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)”**

Стаття	Код	Порядок розрахунку	Джерело інформації
Чистий дохід від реалізації	2000	валовий прибуток (збиток)	Дт 70 Кт 79

продукції (товарів, робіт, послуг)		визначається як різниця між чистим доходом від	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	реалізації і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) з	Дт 79 Кт 90
Валовий прибуток:	2090	урахуванням сум, наведених у додаткових статтях Звіту	Код 2000-2050= +
збиток	2095	про фінансові результати	Код 2000-2050= -
Порядок визначення фінансового результату від операційної діяльності			
Інші операційні доходи	2120	фінансовий результат від операційної діяльності	Дт 71 Кт 79
Адміністративні витрати	2130	визначається як алгебраїчна	Дт 79 Кт 92
Витрати на збут	2150	сума валового прибутку	Дт 79 Кт 93
Інші операційні витрати	2180	(збитку), іншого операційного доходу,	Дт 79 Кт 94
Прибуток	2190	адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат з урахуванням сум, наведених у додаткових статтях Звіту про фінансові результати	Позитивне значення алгебраїчної суми рядків 2090 (2095), 2120, 2130, 2150, 2180 з урахуванням сум із додаткових рядків Звіту
Збиток	2195		Негативне значення алгебраїчної суми рядків 2090 (2095), 2120, 2130, 2150, 2180 з урахуванням сум із додаткових рядків Звіту
Фінансовий результат до оподаткування:			
Дохід від участі в капіталі	2200	фінансовий результат до оподаткування як	Дт 72 КТ 792
Інші фінансові доходи	2220	алгебраїчна сума прибутку	Дт 73 КТ 792
Інші доходи	2240	(збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів, фінансових та інших витрат з	Дт 74 КТ 792
Фінансові витрати	2250	урахуванням сум, наведених у додаткових статтях Звіту про фінансові результати	Дт 792 КТ 96
Втрати від участі в капіталі	2255		ДТ 793 КТ 7
Інші витрати	2270		ДТ 79 Кт 97
прибуток	2290		Позитивне значення алгебраїчної суми рядків 2190 (2195), 2200, 2220, 2240, 2250, 2255, 2270
збиток	2295		Негативне значення алгебраїчної суми рядків 2190 (2195), 2200, 2220, 2240, 2250, 2255, 2270
Чистий фінансовий результат			
Витрати (дохід) з податку	2300	чистий фінансовий	ДТ 79 КТ 981

на прибуток		результат визначається як	
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	алгебраїчна сума фінансового результату до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування	Аналітичні дані за рахунками № 71, 74, 94, 97
прибуток	2350		Позитивне значення алгебраїчної суми рядків 2290 (2295), 2300, 2305
збиток	2355		Негативне значення алгебраїчної суми рядків 2290 (2295), 2300, 2305

Склавши перший розділ фінансової звітності можна переходити до другого. Він дещо коротший відносно першого. Назва другого розділу звучить як “Сукупний дохід”. Складається він з наступних статей: дооцінка (уцінка) необоротних активів, ця стаття відображає зміни вартості необоротних активів компанії, які виникають внаслідок переоцінки (уцінки). Тоді дооцінка (уцінка) фінансових інструментів, яка відображає зміни вартості фінансових інструментів компанії, таких як акції, облигації та інші. Наступна стаття це накопичені курсові різниці, які відображають зміни вартості валютних активів і зобов’язань компанії, що виникають внаслідок змін обмінного курсу валют. Далі слідує частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств, відображаючи частку прибутку (збитку) компанії, яка виникає внаслідок її участі у прибутку (збитку) асоційованих та спільних підприємств. І завершальною є інші сукупні доходи, що включають інші доходи, які не входять до складу прибутку від операційної діяльності, але відображаються у фінансовій звітності компанії згідно з вимогами стандартів бухгалтерського обліку. Також як і в першому розділі визначається податок на прибуток за наявності прибутку.

Дотримання П(С)БО 1 є важливим для складання достовірних і надійних фінансових звітів. Цей стандарт встановлює загальні принципи складання фінансової звітності, яких повинні дотримуватися всі організації. Дотримання П(С)БО 1 гарантує: прозорість та достовірність, порівняність, довіру інвесторів до кредиторів, законність та правильність. Якщо коротко описати дані

принципи, то прозорість та достовірність включає в себе звіти, підготовлені відповідно законодавства, надають користувачам чітку та достовірну інформацію про фінансове становище, результати діяльності та готовність до сплати зобов'язань організації. Порівняність уніфікує методику складання звітності, що дозволяє легше порівнювати фінансові результати різних організацій і за різні періоди. Довіра інвестора та кредитора сприяє підвищенню рівня довіри соціальних груп, які використовують фінансову звітність для прийняття рішень, таких як інвестори, кредитори та державні органи. Законність та правильність допомагає організаціям відповідати вимогам законодавства та уникати можливих претензій аудиторів та регуляторів.

Отже, формування звіту про фінансові результати за П(С)БО має кілька ключових особливостей, які визначають його важливість та ефективність як інструменту відображення фінансової діяльності підприємства. Ми розглянули, що національні стандарти забезпечують уніфікований підхід до складання звіту про фінансові результати, що спрощує порівняння фінансової звітності між різними підприємствами. Також дослідили, що П(С)БО встановлюють строгі вимоги до включення, оцінки та викладення фінансових результатів, що забезпечують їхню надійність та правильність. Це допомагає підвищити довіру інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін до фінансової звітності підприємства.

Крім того, врахування особливостей діяльності підприємства або його галузі у положеннях дозволяє отримати більш точне відображення фінансових результатів та ризиків, що впливають з конкретних умов діяльності. Тож формування звіту про фінансові результати є необхідним етапом у фінансовому управлінні підприємством. Відповідність цим стандартам забезпечує надійність, прозорість та порівняність фінансової звітності, що є важливими чинниками для прийняття обґрунтованих управлінських та інвестиційних рішень.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПОКАЗНИКІВ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”

2.1. Особливості обліку доходів і витрат діяльності підприємства

У ринкових умовах ведення бізнесу одним із найважливіших показників, що відображає ефективність господарської діяльності підприємства, є фінансовий результат: прибуток або збиток. Він безпосередньо залежить від доходів та витрат за певний період, які є основними показниками звіту про фінансові результати.

Фінансовий результат відображає не тільки поточний стан підприємства, але й його потенціал для майбутнього розвитку. Тому основним показником ефективності діяльності підприємства є прибуток. Позитивний фінансовий результат свідчить про спроможність підприємства доцільно формувати прибуток, ефективно використовувати свої ресурси і може інвестувати у розвиток бізнесу. Водночас, негативний фінансовий результат вказує на проблеми в управлінні, неефективне використання ресурсів або недостатню конкурентоспроможність на ринку. Тому для стабільної роботи і розвитку підприємства важливо постійно аналізувати і вдосконалювати свою фінансову діяльність, забезпечуючи таким чином його конкурентоспроможність та успішність на ринку.

Тож, розглянемо особливості організації і методики обліку доходів та витрат на прикладі ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”

ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” є приватним підприємством, що займається будівництвом та продажем житлових та нежитлових будівель. Засноване у 2020 році, підприємство за короткий час свого існування завоювало довіру клієнтів завдяки високоякісній роботі і вчасному виконанню зобов’язань.

ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” належить до товариства з обмеженою відповідальністю, що означає, що власники підприємства не несуть особистої

відповідальності за зобов'язаннями підприємства, а їх відповідальність обмежена до вкладених в статутний капітал коштів.

Для ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”, яке займається будівництвом житлових та нежитлових споруд основний КВЕД - 41.20, що має назву “Будівництво житлових та нежитлових будівель”. Та додаткові:

- 25.11 - “Виробництво будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій”;
- 43.11 - “Знесення”;
- 43.12 - “Підготовчі роботи на будівельному майданчику” та інші.

ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” обрало для своєї діяльності загальну систему оподаткування. Ця система передбачає застосування загальних ставок податків та зборів. Вибір такої системи дозволяє підприємству забезпечити прозорість та надійність фінансових розрахунків.

Для ведення обліку фінансових операцій та контролю за фінансовою діяльністю підприємства використовується комп'ютеризована система бухгалтерського обліку. Це дозволяє забезпечити точність та достовірність облікової інформації, а також забезпечити швидкий доступ до неї для прийняття управлінських рішень.

Для автоматизації бухгалтерського обліку та фінансового управління підприємство використовує бухгалтерську програму “BAS”, а для подання звітності та документообігу використовується програма “М.Е.Дос”. Дані програми забезпечують ефективну роботу бухгалтерів, точність розрахунків та відповідність всім вимогам законодавства України.

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві – це діяльність керівництва підприємства щодо створення, вдосконалення та контролю системи бухобліку з метою забезпечення достовірною інформацією внутрішніх та зовнішніх користувачів [25].

Основною метою організації обліку доходів та витрат є забезпечення коректного визначення та очної оцінки витрат, доходів та фінансових результатів діяльності, розподіл витрат, доходів та фінансових результатів за

різними класифікаційними категоріями, вчасне реєстрування у бухгалтерських журналах, надання повної та точної інформації про витрати та доходи підприємства, а також про стан та використання чистого прибутку або непокритих збитків для потреб зацікавлених сторін. Достовірність формування фінансового результату є основою для принципів та норм бухгалтерського обліку, які обов'язково слід дотримуватися згідно з чинним законодавством.

У загальній системі бухгалтерського обліку приватних підприємств особливо складним та відповідальним є облік доходів та витрат, що до речі підтверджує традиційна альтернативна назва системи – бухгалтерський облік виконання фінансового плану. Тому питання організації обліку цих напрямків вимагає детального вивчення та розробки.

Основні завдання організації бухгалтерського обліку доходів та витрат такі:

- забезпечення високоякісного планування доходів та витрат на майбутні періоди;
- розробка механізму для своєчасного та точного реєстрування інформації про отримані доходи та здійснені витрати;
- розмежування витрат, доходів і фінансових результатів діяльності за кожною класифікаційною групою;
- правильного та повного документального оформлення та своєчасного відображення в облікових регістрах витрат, доходів і фінансових результатів;
- забезпечення сталого інформаційного потоку щодо актуальних даних з вказаних об'єктів обліку між бухгалтерією та управлінською командою підприємства, включаючи керівництво;
- надання повної і достовірної інформації про витрати та доходи діяльності, а також про наявність і використання чистого прибутку (непокритих збитків) для потреб управління.

ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” належить до вертикальної структури організації бухгалтерського відділу на чолі з головним бухгалтером. Організаційна структура бухгалтерії на підприємстві наведена на рис.2.1.

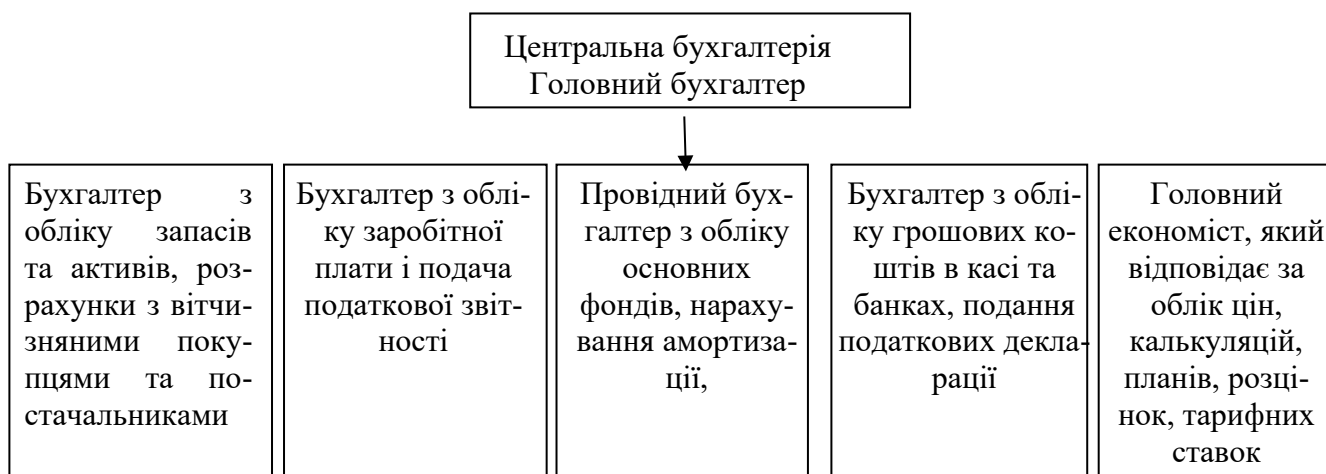

Рис. 2.1. Організація структури бухгалтерії на підприємстві

Одним із основних внутрішніх нормативних документів підприємства, який визначає порядок організації бухгалтерському обліку доходів, витрат та фінансових результатів є Наказ про облікову політику, що затверджується наказом керівника підприємства і містить розділ про основні принципи та організацію обліку доходів, витрат і результатів діяльності.

Облікова політика на даному підприємстві застосовується таким чином, щоб фінансові звіти повністю відповідали всім вимогам Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” і кожному конкретному П(С)БО.

Згідно із Законом “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, підприємство самостійно встановлює облікову політику, обирає форму бухгалтерського обліку, розробляє систему та форму внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітність та контроль господарських операцій. Також підприємство визначає права працівників щодо підписання бухгалтерських документів, а також затверджує правила документообороту, технологію для обробки облікової інформації та додатковий порядок рахунків та реєстрів аналітичного обліку [25].

ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” використовуючи Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства включає такі складові: стосовно доходів

процедура оцінки ступеня завершеності операцій при наданні послуг; спосіб визначення завершеності робіт за будівельним контрактом.

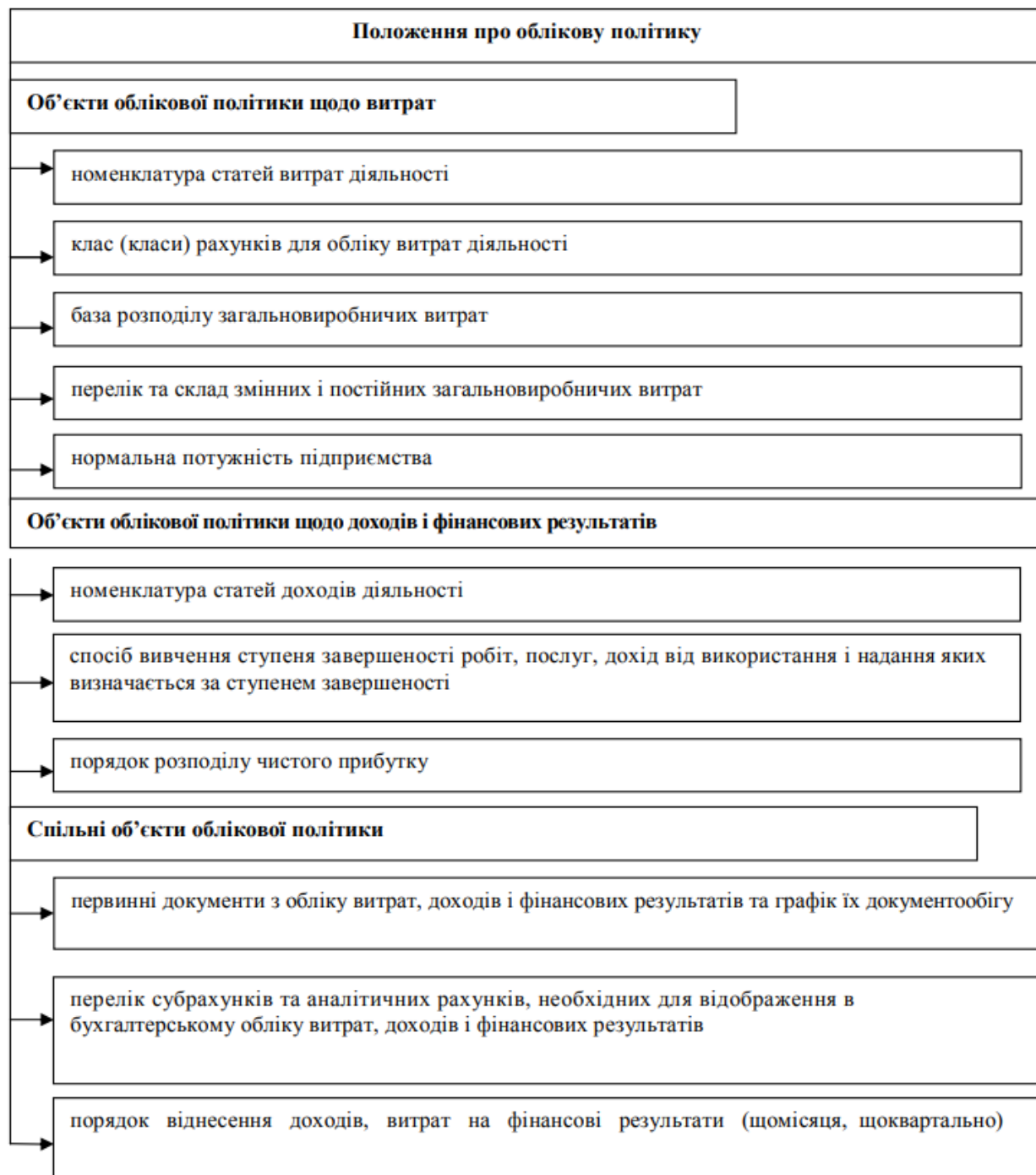

Рис.2.2. Організаційна модель відображення в обліковій політиці витрат, доходів та фінансових результатів підприємств

Стосовно витрат: процедура обліку і розподілу транспортно-заготівельних витрат, ведення спеціального субрахунку для обліку цих витрат; застосування класу 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і

операцій; перелік та характер статей для розрахунку виробничої собівартості продукції (робіт, послуг); основа розподілу витрат за операціями.

Стосовно фінансових результатів: методика зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку; порядок виплат, які проводяться за рахунок прибутку; складання звітності за формами № 1-м та № 2-м. (2.2).

Документування операцій з витратами, доходами та фінансовими результатами підприємства відрізняється тим, що для них не існує стандартних форм документів. Для підтвердження витрат потрібні специфічні документи. Наприклад, використання матеріалів для роботи персоналу, відділу збуту та адміністративних потреб фіксується в обліку за допомогою належних документів, таких як накладні. Витрати на зарплату та страхування документуються через розрахунково-платіжні відомості. Вартість послуг зафіксується на основі розрахунків та актів виконаних робіт.

Основними документами для фіксації доходів є рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні та акти виконаних робіт. Для участі в капіталі використовуються розрахунки та довідки бухгалтерії. Інші фінансові доходи фіксуються через прибуткові касові ордери та виписки з банку.

Інші доходи в бухгалтерському обліку документуються за допомогою договорів, актів приймання-передачі та інших документів. Фінансові результати обліковуються через рахунки бухгалтерії.

Довідки та розрахунки бухгалтерії також використовуються для реєстрації фінансових результатів та нерозподіленого прибутку чи збитку. Інформація про використання прибутку в бухгалтерському обліку відображається на основі довідок бухгалтерії.

Отже, особливості документального відображення за видами доходів і витрат будівельної компанії “КАНТРИ СТАЙЛ” в первинних документах подано у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Відображення доходів і витрат ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” в первинних документах

№	Вид доходу/витрат	Первинний документ
1	Дохід від реалізації готової продукції	Прибутковий касовий ордер, виписка банку, рахунок-фактура, товарно-транспортна накладна, накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, розрахунок (довідка) бухгалтерії
2	Інші операційні доходи	Прибутковий касовий ордер, виписка банку, рахунок-фактура, товарно-транспортна накладна, накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, договір оренди, акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, інвентаризаційний опис товарно-матеріальних цінностей, розрахунок (довідка) бухгалтерії
3	Інші доходи	Прибутковий касовий ордер, виписка банку, рахунок-фактура, товарно-транспортна накладна, накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, договір оренди, акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, договори та контракти із постачальниками і фінансово-кредитними установами
4	Собівартість реалізації	Акт на списання матеріалів, накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, наряд-акт на виконану роботу, накладна, акт виконаних робіт (надання полуг), виписка банку, рахунок-фактура, товарно-транспортна накладна, накладна-специфікація, шляховий лист, розрахунок (довідка) бухгалтерії
5	Загальновиробничі витрати	Розрахунок амортизації основних засобів загальновиробничого призначення, платіжне доручення, виписка банку, рахунок-фактура, наряд-акт на виконану роботу, розрахунково-платіжна відомість, розрахунок (довідка) бухгалтерії
6	Адміністративні витрати	Розрахунок амортизації основних засобів адміністративного призначення, платіжне доручення, виписка банку, рахунок-фактура, товарно-транспортна накладна, видатковий касовий ордер, наряд-акт на виконану роботу, розрахунково-платіжна відомість, шляховий лист, розрахунок (довідка) бухгалтерії
7	Витрати на збут	Розрахунок амортизації основних засобів, призначених для збуту, платіжне доручення, виписка банку, рахунок-фактура, видатковий касовий ордер, наряд-акт на виконану роботу, розрахунково-платіжна відомість, шляховий лист, розрахунок (довідка) бухгалтерії
8	Інші витрати операційної діяльності	Договір оренди, договори та контракти із постачальниками і фінансово-кредитними установами, розрахунок (довідка) бухгалтерії
9	Витрати з податку на прибуток	Розрахунок (довідка) бухгалтерії

Розглянемо порядок організації і методики обліку доходів і витрат на прикладі ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”.

Для зведеної інформації про доходи від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності дане підприємство використовує рахунки 7 класу “Доходи і результати діяльності”. Рахунки 7 класу на протязі звітного періоду, відображають по кредиту суму загального доходу із врахуванням суми непрямих податків, які входять до ціни продажу, а по дебету здійснюється щомісячне відображення суми непрямих податків і зборів, а також щорічне або щомісячне перенесення суми чистого доходу на рахунок 79 “Фінансові результати”.

Облік доходів на підприємстві ведеться на рахунках 7 класу, у розрізі:

- 1) доходи від реалізації будівельних послуг (703 рах.);
- 2) інший операційний дохід (71 рах.);
- 3) інші фінансові доходи (73 рах.);
- 4) інші доходи (74 рах.).

ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” має таку структуру аналітичного рахунка “Дохід від реалізації робіт і послуг” (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Витяг з робочого плану рахунків ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” у частині доходів від реалізації робіт і послуг

Синтетичні рахунки	Субрахунки	Аналітичні рахунки		
		За видами реалізованих послуг	За видами будівель, виконаних робіт та наданих послуг	За об’єктами
70 “Дохід від реалізації”		703.1 “Дохід від будівництва житлових будинків”	Дохід від будівництва багатоквартирних (багатоповерхових) будинків	В розрізі будівельних контрактів
			Дохід від будівництва котеджів	
		703.2 “Дохід від будівництва об’єктів соціального і побутового призначень”	Дохід від будівництва офісних будівель, магазинів	
			Дохід від будівництва інших об’єктів	
	703.3 “Дохід від здійснення	Дохід від здійснення		

703 “Дохід від реалізації робіт та послуг”	реконструкції, реставрації та ремонту будівель”	реконструкції	
		Дохід від здійснення реставрації	
		Дохід від здійснення ремонту	
	703.4 “Дохід від надання проектних послуг”	В розрізі будівельних контрактів	

Узагальнюючи особливості обліку доходу від реалізації на підприємстві, варто зазначити певну властивість, а саме, те що підприємство надає будівельні послуги, і доходи від реалізації робіт та послуг буде визначатися в той момент, коли будівля буде повністю збудована та реалізовуватиметься покупцям.

Розглянемо типові кореспонденції рахунків з обліку доходів від реалізації будівельних послуг в табл.2.3.

Таблиця 2.3

Бухгалтерські проводки з відображення в обліку доходів від реалізації будівельних послуг

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Надано будівельні послуги	361	703.1
			703.2
			703.3
			703.4
			703.5
2	Відображено податкове зобов’язання з ПДВ	703.1-703.4	641
3	Укладено фундамент	361	703.1
4	Відображено податкове зобов’язання з ПДВ	703.1	641
5	Зведення стін та перекриття	361	703.2
6	Відображено податкове зобов’язання	703.2	641
7	Виконано внутрішні і зовнішні фінішні роботи	361	703.3
8	Відображено податкове зобов’язання з ПДВ	703.3	641
9	Виконано електромонтажні роботи	361	703.4
10	Відображено податкове зобов’язання з ПДВ	703.4	641

11	Надано послугу з реконструкції та ремонту	361	703.5
12	Відображено податкове зобов'язання	703.5	641

На рахунку 71 узагальнюється інформація про інші доходи від операційної діяльності за звітний період, за винятком виручки від реалізації. Інші операційні доходи включають доходи від: продажу іноземної валюти, оренди активів, реалізації інших оборотних активів, курсових різниць, штрафи, неустойки та інші санкції за порушення договорів та ін. (табл.2.4).

Таблиця 2.4

Бухгалтерські проводки з відображення в обліку інших операційних доходів ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Отримано дохід від оренди будівельної техніки	377	7131
2	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	7131	641
3	Реалізовано будівельні матеріали	36	712
4	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	712	641
5	Здійснено експертизу і оцінку нерухомості	36	719
6	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	719	641
7	Здано в оренду приміщення	377	7132
8	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	7132	641

Облік витрат на ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” ведеться на рахунках класу 9 “Витрати діяльності” у розрізі:

- 1) незавершеного виробництва (23 рах.);
- 1) собівартість реалізованих послуг (903 рах.);
- 2) загальновиробничі витрати (91 рах.);
- 3) адміністративні витрати (92 рах.);
- 4) витрати на збут (93 рах.);
- 5) інші витрати операційної діяльності (94 рах.);
- 6) витрати з податку на прибуток (98 рах.)

Наявні витрати на будівельно-монтажні роботи розподіляються за категоріями калькуляції. Прямі витрати визначаються щомісяця та відпускаються на об'єкти калькулювання на основі первинних облікових документів, які кодуються для систематичного обліку. Для ефективного управління витратами у будівництві рекомендується використовувати наступні категорії: прямі матеріальні витрати, витрати на зарплату, експлуатація техніки, соціальні відрахування, інші прямі витрати та загальновиробничі витрати.

Облік виробничих витрат на будівельно-монтажні роботи здійснюється на субрахунках рахунку 23 «Виробництво». На цьому рахунку витрати розподіляються за об'єктами калькулювання та категоріями витрат, а замовник може здійснювати контроль та технічний нагляд за обсягами виконаних робіт.

Бухгалтерські проводки з відображення в обліку прямих виробничих витрат наведені у табл.2.5.

Таблиця 2.5

Бухгалтерські проводки з відображення в обліку прямих виробничих витрат ТОВ «БГ КАНТРИ СТАЙЛ»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Списано прямі витрати на виробництво матеріальних цінностей	231	20,22,25,27
2	Списано на витрати виробництва невідшкодовані втрати від браку	231	24
3	Списано на виробництво прямі витрати на оплату праці робітників, зайнятих у виробництві	231	661
4	Нараховано ЄСВ на пряму заробітну плату	231	651
5	Відображено витрати на створення резерву для оплати відпусток виробничого персоналу	231	471
7	Віднесено на витрати виробництва вартість енергоносіїв, одержаних від постачальників	231	361
8	Оприбутковані на складі відходи від виробництва	20	231

Рахунок 90 «Собівартість реалізації» відображає витрати на виконання робіт та послуг. Наприкінці кожного звітного періоду сальдо рахунка 90 «Собівартість реалізації» списується на дебет рахунка 79 «Фінансовий результат».

Так само, як і у виробництві продукції, основна мета обліку собівартості послуг полягає в тому, щоб визначити, скільки затрат здійснює підприємство на їх надання. Це визначення слугує основою для встановлення цін на послуги та прийняття рішень про початок або припинення надання конкретних послуг. Отже, облік собівартості послуг має основну управлінську ціль - допомагати в процесі управління підприємством.

Бухгалтерські проводки з відображення в обліку собівартості реалізації послуг наведені у табл.2.6.

Таблиця 2.6

**Бухгалтерські проводки з відображення в обліку собівартості послуг
ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Використано матеріали для надання послуг	231	20
2	Використано послуги сторонніх організацій, для формування (надання) власної послуги (виконання робіт)	231	685,631
3	Нарахована зарплата працівникам, які здійснюють будівельні роботи	2311	661
4	Нараховано ЄСВ на зарплату працівників	231	651
5	Відображено витрати на оренду основних засобів, прямо задіяних у наданні послуг	231	361,685
7	Нараховано амортизацію на основні засоби, які задіяні в наданні послуг	231	13
8	Віднесення до виробничої собівартості змінних загальновиробничих витрат	231	91
9	Віднесення до виробничої собівартості розподілених постійних загальновиробничих витрат	231	91
10	Віднесення до собівартості реалізації нерозподілені постійні загальновиробничі витрати	903	91
11	Надано послуги замовнику	361	703
12	Списано собівартість наданих послуг	903	231
13	Відображено залік зобов'язань	681	361

Для обліку виробничих накладних витрат на організацію виробництва та управління цехами, дільницями, відділеннями, бригадами та іншими підрозділами основного й допоміжного виробництва, а також витрати на утримання

та експлуатацію машин і устаткування призначений рахунок 91 «Загальновиробничі витрати». За дебетом рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» відображається сума визнаних витрат, за кредитом – щомісячне, за відповідним розподілом, списання на рахунки 23 «Виробництво» та 90 «Собівартість реалізації». Аналітичний облік ведеться за місцями виникнення, центрами і статтями (видами) витрат.

Розглянемо основні проводки по загальновиробничих витратах у табл.2.7.

Таблиця 2.7

Бухгалтерські проводки з відображення в обліку загальновиробничих витрат ТОВ «БГ КАНТРИ СТАЙЛ»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Нараховано заробітну плату працівникам цеху	911	661
2.	Нараховано ЄСВ на суми з/п працівників цеху	911	651
3.	Нараховано знос основних засобів загальновиробничого призначення	911	131
4.	Списано матеріали, використані у процесі здійснення загальновиробничої діяльності	911	201, 203, 204, 205, 207, 208, 209
5.	Списано МШП, використані у процесі здійснення загальновиробничої діяльності	911	22
6.	Списано у виробництво постійні розподілені загальновиробничі витрати	231	911
7.	Списано постійні нерозподілені загальновиробничі витрати на собівартість реалізації	903	911

Для обліку адміністративних витрат підприємство використовує рахунок 92 «Адміністративні витрати», для якого характерними є загальногосподарські витрати, які спрямовані на управління та обслуговування діяльності у масштабі всього підприємства.

До таких витрат на підприємстві відносять (витяг з робочого плану рахунків):

- 92.11 Зарплата адміністративного персоналу;

- 92.12 Оренда та утримання офісних приміщень;
- 92.13 Комерційні витрати (реклама, маркетинг);
- 92.14 Комунальні платежі (електроенергія, вода, опалення);
- 92.15 Витрати на зв'язок та поштові послуги;
- 92.16 Амортизація офісного обладнання;
- 92.17 Представницькі витрати;
- 92.18 Інші адміністративні витрати.

Сума понесених адміністративних витрат відображається за дебетом рахунка 92 “Адміністративні витрати”, а за кредитом відбувається їх списання на фінансовий результат звітного періоду, що відображено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

**Бухгалтерські проводки з відображення в обліку адміністративних витрат
ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Відображено витрати на службове відрядження адміністративного персоналу	92	372
2	Нарахована амортизація адміністративного приміщення	92	131
3	Витрати на зв'язок	92	631
4	Нараховано зарплату адміністрації	92	66
5	Відрахування на ЄСВ адмін. працівникам	92	661
7	Нараховано орендна плата за адмін. приміщення	92	631
8	Послуги з охорони адміністративних приміщень	92	631
9	Плата за розрахунково-касове обслуговування	92	311

Наступним рахунком витрат на підприємстві є 93 “Витрати на збут”, що використовується для обліку витрат з маркетингової діяльності підприємства на ринку.

Витрати на збут включають наступні витрати:

- нарахування заробітної плати працівникам відділу збуту;
- відрахування на обов'язкове соціальне страхування працівникам відділу збуту;
- витрати на відрядження працівників відділу збуту;
- нарахована амортизація основних засобів відділу збуту;

- оплата послуг реклами.

Розглянемо основні бухгалтерські проводки з обліку витрат на збут у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Типові проводки з обліку витрат на збут ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Нарахування заробітної плати працівникам відділу збуту	93	66
2	Відрахування на обов’язкове соціальне страхування працівникам відділу збуту	93	651
3	Витрати на відрядження працівників відділу збуту	93	372
4	Нарахована амортизація основних засобів відділу збуту	93	131
5	Оплата послуг реклами	93	311

Наступним рахунком витрат на підприємстві є 94 “Інші витрати операційної діяльності”, на якому ведеться облік тих витрати, які не відображалися згідно попередніх статей.

Розглянемо типові кореспонденції з обліку інших витрат операційної діяльності в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Бухгалтерські проводки з відображення в обліку інших витрат операційної діяльності ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Відображено витрати на дослідження і розробки, які не визнані нематеріальними активами	941	20
2	Списано собівартість іноземної валюти	942	334
3	Списано собівартість реалізованих виробничих запасів	943	20,22
4	Нараховано резерв сумнівних боргів	944	38
5	Списано витрати від операційних курсових різниць	945	30,31
6	Списано витрати від знецінення запасів	946	20,26
7	Виявлено нестачу будівельних матеріалів при інвентаризації	947	205
8	Визнано пеню, штрафи покупців	948	361
9	Списана собівартість реалізованого активу	949	286

Для обліку суми витрат з податку на прибуток, яка визначається відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 “Податок на прибуток” призначений бухгалтерський рахунок 98 “Податок на прибуток”.

За дебетом рахунку відображаються нараховані суми податку на прибуток, а за кредитом – включення до фінансових результатів на рахунку 79 “Фінансові результати” (табл.2.11).

Таблиця 2.11

**Бухгалтерські проводки з відображення в обліку податку на прибуток
ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Нараховано податок на прибуток	98	641
2	Відображено відстрочені податкові платежі	98	54
3	Списано витрати з податку на прибуток	79	98

Аналітичний облік витрат, доходів та фінансових результатів проводиться за кожним конкретним типом, враховуючи розбивку за рахунками. Аналітичний облік адміністративних витрат та витрат на збут передбачає розподіл витрат за категоріями: матеріальні витрати, оплата праці, соціальні відрахування, амортизація та інші витрати.

Подібно до методики аналітичного обліку адміністративних витрат та витрат на збут, розробляється і система обліку інших операційних та фінансових витрат. Аналітичний облік доходів від реалізації слід організувати за категоріями робіт та послуг, а також за регіонами продажу та іншими стратегічними напрямками, визначеними підприємством.

Отже, важливою складовою обліку доходів і витрат є порядок формування фінансових результатів. Для контролю достовірності та правильності обліку доходів і витрат на підприємстві використовується система внутрішнього контролю. Впровадження ефективної системи обліку доходів і витрат дозволяє будівельним підприємствам отримувати достовірну інформацію про фінансовий

стан, приймати обґрунтовані управлінські рішення та підвищувати ефективність діяльності.

2.2. Формування фінансових результатів діяльності в системі обліку і звітності

У сучасних умовах господарювання одним з ключових показників, що відображає ефективність фінансової діяльності підприємства є фінансовий результат, а саме прибуток або збиток. Основна мета діяльності підприємства перебуваючи в умовах глобальних економічних змін є отримання найвищого прибутку при мінімальних витратах.

Показники фінансових результатів відіграють ключову роль в управлінні підприємством. У рівні прибутку відтворюються різні аспекти діяльності підприємства: технологічний процес виробництва, ефективність управління та соціальна стратегія, кваліфікація працівників, а також зовнішнє середовище (економічна та соціальна ситуація в країні, рівень розвитку та інше). Ці фактори впливають на продуктивність виробництва і перетворюють прибуток на джерело економічного росту підприємства.

Фінансовий результат звітного періоду формується шляхом співставлення доходів та витрат цього періоду. ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” отримує наступні види доходів від основної діяльності: дохід від реалізації робіт і послуг, інші операційні доходи, інші доходи. Типовими витратами підприємства є: собівартість реалізації робіт та послуг, загальновиробничі витрати, адміністративні витрати, витрати на збут, інші витрати операційної діяльності та витрати з податку на прибуток.

Облік фінансових результатів підприємство веде на 79 рахунку в розрізі субрахунків:

- 791.1 “Фінансовий результат від будівництва житлових будинків”;
- 791.2 “Фінансовий результат від будівництва об’єктів соціального і побутового призначень”;

- 791.3 “Фінансовий результат від здійснення реконструкції, реставрації та ремонту будівель”;
- 791.4 “Фінансовий результат від надання проектних послуг”.

На даному підприємстві фінансові результати визначаються виключно від основної діяльності. Відбувається це поетапно методом порівняння доходів від реалізації конкретних видів робіт та послуг, з витратами, які були понесені під час здійснення такої діяльності.

Облік нерозподілених прибутків та непокритих підприємство веде на рахунок 44 “Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)”.

Рахунок 44 містить три субрахунки, які дають можливість визначати окремо фінансовий результат як від операційної, так і від фінансової та іншої діяльності. В той час, коли фінансовий результат сформовано, здійснюється проведення перенесення у відповідності сформованого прибутку на 441 рахунок по кредиту, або 442 рахунок в дебет.

Далі узагальнимо в табл. 2.12 кореспонденції рахунків з формування фінансових результатів.

Таблиця 2.12

Кореспонденції рахунків з відображення в обліку формування фінансових результатів від усіх видів діяльності ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1. Списуються витрати операційної діяльності:			
1.1	Собівартість реалізації	791	903
1.2	Інші операційні витрати	791	94
1.3	Адміністративні витрати	791	92
1.4	Витрати на збут	791	93
2. Списуються доходи:			
2.1	Чистий дохід від реалізації	703	791
2.2	Інший операційний дохід	71	791
3. Фінансовий результат від операційної діяльності переноситься на рахунок 44:			
	Прибуток	791	441
	Збиток	442	791
4.	Нараховано податок на прибуток	98	641
5.	Списані витрати з податку на прибуток	791	98
6.	Списано суму податку на прибуток на збитки	442	791

7.	Списуються фінансові витрати	792	95,96
8.	Списуються фінансові доходи	72,73	792
9.	Фінансовий результат від фінансових операцій переноситься на рахунок 44:		
	Прибуток	792	441
	Збиток	442	792
10.	Списуються інші витрати	793	96
11.	Списуються інші доходи	74	793
12.	Фінансові результати від іншої діяльності переноситься на рахунок 44:		
	Прибуток	793	441
	Збиток	442	793

Отже, ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” суму нерозподіленого прибутку за мінусом податку на прибуток використовує за наступними напрямками (рис. 2.3)

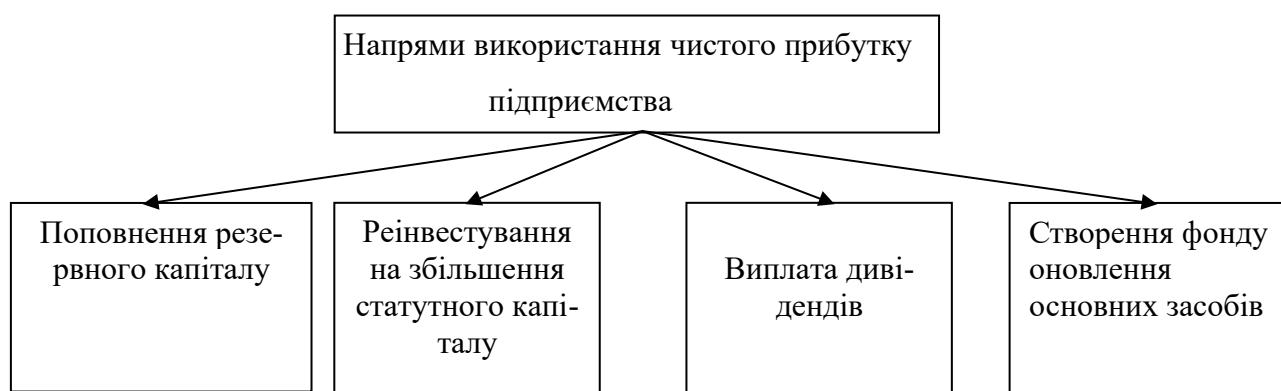

Рис. 2.4. Напрями використання чистого прибутку

Бухгалтерські проводки з відображення використання нерозподіленого прибутку ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” подано у табл.2.13.

Таблиця 2.13

**Бухгалтерські проводки використання нерозподіленого прибутку
ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”**

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
1. Визначено фінансовий результат після оподаткування – прибуток	791	441
2. Збільшено статутний капітал за рахунок нерозподіленого прибутку	441	46
3. Поповнено резервний капітал за рахунок прибутку	441	43
4. Списано непокриті збитки за рахунок нерозподіленого прибутку	441	442
5. Спрямовано чистий прибуток до фонду оновлення основних засобів	441	426

Відповідно до норм чинного законодавства України, інформація про фінансові результати (прибуток/збиток) розкривається майже у всіх формах фінансової звітності підприємства.

Порядок підготовки, складання та подання фінансової звітності регламентує Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Так, у Балансі (Звіті про фінансовий стан) у статті “Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)” відображається частина чистого прибутку, отриманого та реінвестованого у діяльність підприємства, що нерозподілений між його власниками, або сума непокритого збитку.

А відповідно, у Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) прибуток/збиток відображається за такими статтями: “Валовий прибуток (збиток)” (2090, 2095); “Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток або збиток)” (2190, 2195); “Фінансовий результат до оподаткування (прибуток або збиток)” (2290, 2295) та “Чистий фінансовий результат (прибуток або збиток)” (2350, 2355). Також він включає ще такі статті витрат як: “Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)” (2050), “Адміністративні витрати” (2130), “Витрати на збут” (2150), “Інші операційні витрати” (2180), “Фінансові витрати” (2250), “Втрати від участі в капіталі” (2255), “Інші витрати” (2270), “Витрати (дохід) з податку на прибуток” (2300), а також доходи - “Інші операційні доходи” (2120), “Дохід від участі в капіталі” (2200), “Інші фінансові доходи” (2220), “Інші доходи” (2240), “Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування” (2305).

Отже, було розглянуто формування фінансових результатів діяльності в системі обліку і звітності. Встановлено, що точне відображення доходів і витрат є ключовим для визначення реального фінансового стану підприємства. Важливими аспектами є застосування облікової політики, порядок формування фінансових результатів та ефективна система внутрішнього контролю, що забезпечує достовірність і своєчасність фінансової звітності. Це дозволяє

приймати обґрунтовані управлінські рішення та підвищувати ефективність діяльності підприємства.

2.3. Застосування інформаційних технологій в обліку фінансових результатів

Сучасний етап розвитку вітчизняної економіки відзначається формуванням системи ринкових відносин та створенням відповідного господарського механізму та інфраструктури. Цей процес потребує розробки нових підходів до управління підприємством, спрямованих на формування та реалізацію успішної тактики і стратегії підприємницької діяльності. Важливою є проблема інформаційного забезпечення процесу управління. Якість та своєчасність отриманої інформації визначають його ефективність, а в майбутньому - успішність і конкурентоспроможність бізнесу в динамічних ринкових умовах.

На сьогодні інформаційні технології стали незамінними помічниками в усіх сферах людської діяльності.

Розглядаючи вибір програмного забезпечення для автоматизованого обліку, включаючи фінансові результати і звітність, залежить від фінансових ресурсів підприємства та обсягів запланованої автоматизації. Цей процес включає в себе оцінку оптимального підходу до впровадження автоматизованих облікових систем. За дослідженням наукової літератури вищезазначених вчених, можна виділити чотири основні стратегії вирішення цієї проблеми: універсальний (програмне забезпечення для автоматизації стандартних процесів та рішення основних задач бухгалтерського обліку), спеціалізований (ПЗ, що враховує особливості діяльності підприємства), компонентний (етапна автоматизація обліку) та індивідуальний (створення унікального програмного продукту під конкретні умови та особливості обліку на підприємстві) [26].

Основні проблеми, пов'язані з автоматизацією обліку фінансових результатів операційної діяльності підприємств, включають організацію аналітичного обліку, застосування різних методик визначення доходів і витрат для різних товарів, формування необхідної звітності для управління та забезпечення конфіденційності інформації. Якщо ці питання не будуть вирішені належним чином, ефективність автоматизації обліку може бути низькою.

Актуальною є не лише потреба в автоматизації обліку та підготовці звітних форм, але й в результаті систематичного контрольо-аналітичного моніторингу, оперативність та достовірність якого також досягаються в автоматизованому режимі. Практика показує, що існують три ключові проблеми, які слід враховувати при впровадженні автоматизованої системи обліку: специфіка господарської діяльності, фінансові обмеження та кваліфікація фахівців у відповідному напрямку [27].

Також ключовим завданням автоматизації є формування фінансових результатів і підготовка регламентованої звітності - забезпечення інформації, що відповідає потребам різних груп користувачів: внутрішнім і зовнішнім користувачам, а також управлінському складу підприємства.

Отже, основні переваги від використання комп'ютерної техніки з відповідним програмним забезпеченням наведено у табл.2.14.

Таблиця 2.14

Переваги автоматизації облікового процесу доходів і витрат операційної діяльності підприємства

Перевага автоматизації	Опис переваги
Збільшення ефективності обліку	Автоматизація прискорює облік і знижує його помилковість
Оперативний аналіз фінансових даних	Швидкий доступ до актуальної інформації для аналізу та прийняття рішень
Мінімізація ризиків помилок	Автоматична обробка даних зменшує ймовірність помилок
Оптимізація витрат	Зниження витрат на облік завдяки автоматизації
Підвищення конкурентоспроможності	Ефективний облік дозволяє підприємству бути більш конкурентним

Заключним етапом облікових робіт звітного періоду на ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” є формування звітності. Цьому передують дії закриття звітного періоду або зведеного обліку. Операції зведеного обліку включають такі дії, які мають відповідні особливості відображення в інформаційній системі: відображення результатів інвентаризації – показується в обліку за відповідними розділами (запаси, грошові кошти, необоротні активи); розрахунки з органами податкової служби, соціального страхування, дебіторами, кредиторами, інвесторами тощо – відображаються в обліку за відповідними розділами; коригування записів виявлених помилок.

У сучасних умовах господарювання абсолютна автоматизація облікових та управлінських процесів на підприємстві ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” недосяжна, оскільки підприємство функціонує в умовах непередбачуваного ринкового середовища. Тому вигляд формування звітності на даному підприємстві узагальнимо на рис. 2.5.

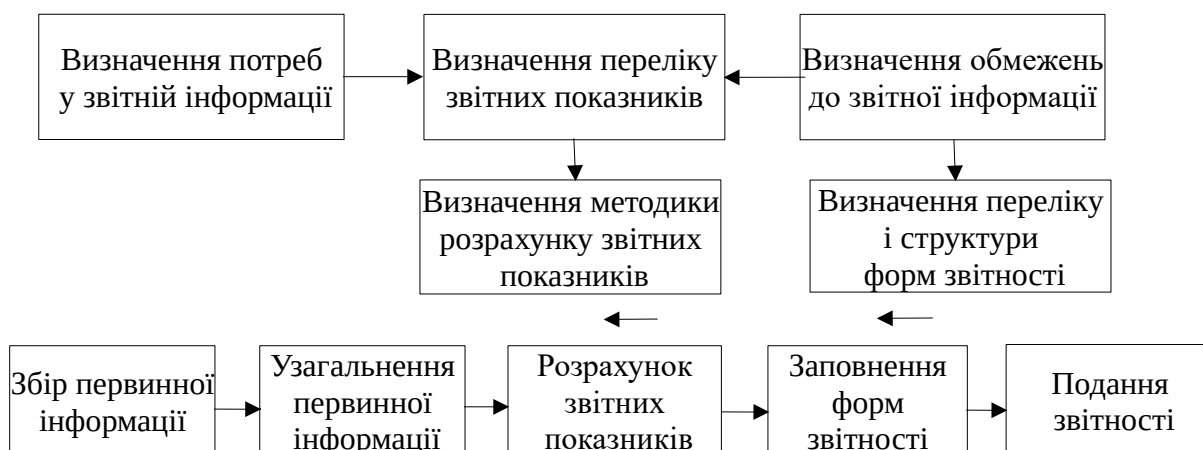

Рис.2.5. Схема процесу складання звітності в умовах автоматизованого обліку

Отже з урахуванням сучасних вимог до господарського управління, використання інноваційних інформаційних технологій та імплементація корпоративних інформаційних систем на підприємствах набувають ключового значення для ефективного управління. Ці технології стають основою для автоматизації та оптимізації облікових і управлінських процесів, спрямованих на контроль доходів, витрат і фінансових результатів.

Впровадження сучасних інформаційних систем дозволяє вирішити комплекс задач, серед яких основні – це створення системи оперативного обліку і контролю за всіма напрямками діяльності підприємства, а також формування надійної, актуальної інформаційної бази. Ця база є критично важливою для прийняття тактичних і стратегічних рішень на різних рівнях управління, що дозволяє підприємствам адаптуватися до змін у конкурентному ринковому середовищі та збільшити їхню конкурентоспроможність.

РОЗДІЛ 3

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”

3.1. Аналіз динаміки і структури доходів, витрат та фінансових результатів підприємства

Аналіз доходів і витрат підприємства має велике значення в системі загальної оцінки роботи суб'єкта господарювання. Це пов'язано з тим, що доходи та витрати мають безпосередній вплив на загальний фінансовий результат діяльності підприємства, який може мати як позитивний, так і негативний характер. Ці показники слугують ключовими орієнтирами для успішного функціонування та досягнення результатів суб'єктами господарювання.

Прибуток, який отримує підприємство за підсумками своєї діяльності, є ключовим показником його успішності та стійкого розвитку. Цей показник, а також інші відносні показники, такі як рентабельність, дають уявлення про те, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси та генерує прибуток. В умовах нестабільної політичної ситуації в країні значення цих показників зростає ще більше. Саме вони дозволяють підприємствам оцінити свою фінансову стійкість та потенціал для зростання. Вивчення теоретичних та методичних аспектів аналізу витрат, доходів та фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання набуває особливої актуальності та перспективності в сучасних умовах.

Завданнями аналізу доходів, витрат і фінансових результатів підприємства є: аналіз можливостей максимізації прибутку за рахунок ефективного використання ресурсів та сприятливих ринкових умов; постійний моніторинг формування прибутку та його динаміки; аналіз впливу економічних, політичних, соціальних та інших зовнішніх і внутрішніх факторів на діяльність підприємства; аналіз ефективності розподілу прибутку; розрахунок та аналіз

показників рентабельності; розробка конкретних заходів для збільшення прибутку та рентабельності [27].

Для проведення аналітики використовуються такі джерела інформації: плани розвитку, фінансові плани (бізнес-план та фінансовий план з розрахунком балансу доходів і витрат), бухгалтерська звітність (дані бухгалтерського обліку про результати діяльності фінансова звітність, що включає Баланс (ф. № 1); Звіт про фінансові результати (ф. № 2); Звіт про рух грошових коштів (ф. № 3); Звіт про власний капітал (ф. № 4); Примітки до річної фінансової звітності (ф. № 5)), статистичну звітність та інші звіти. Важливо зазначити, що цей список не є вичерпним. Додаткові джерела інформації можуть бути використані в залежності від конкретних потреб аналізу.

Першим етапом аналізу є оцінка рівня і динаміки змін доходів і витрат у часі з метою встановлення тенденцій їх поведінки. Це дає можливість зрозуміти загальну картину фінансового стану підприємства та визначити ключові напрямки, які потребують більш детального вивчення (табл.3.1).

Таблиця 3.1

**Аналіз рівня і динаміки змін доходів і витрат ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ”
за 2021-2023 рр.**

Показники	Величина, тис. грн.			Відхилення			
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2022/2021 р		2023/2022р	
				грн.	%	грн.	%
Чистий дохід від реалізації робіт і послуг	791,6	884	1105,8	92,4	111,67	221,8	125,09
Інші операційні доходи	6,4	8,3	12,3	1,9	129,69	4	148,19
Інші доходи	5,3	9,8	10,0	4,5	184,91	0,2	102,04
<i>Всього доходи</i>	<i>803,3</i>	<i>902,1</i>	<i>1128,1</i>	<i>98,8</i>	<i>112,3</i>	<i>226</i>	<i>125,05</i>
Собівартість реалізованих робіт і послуг	349,1	485,6	632,4	136,5	139,1	146,8	130,23
Інші операційні витрати	4,2	11,2	8,5	7	266,67	-2,7	75,89
Адміністративні витрати	12,5	15,7	20,4	3,2	125,6	4,7	129,94
Витрати на збут	14,6	18,3	23,5	3,7	125,34	5,2	128,42
Інші витрати	26,7	32,4	41,5	5,7	121,35	9,1	128,09
<i>Всього витрати</i>	<i>407,1</i>	<i>563,2</i>	<i>726,3</i>	<i>156,1</i>	<i>138,34</i>	<i>163,1</i>	<i>128,96</i>
Прибуток до оподаткування	396,2	338,9	401,8	-57,3	85,54	62,9	118,56

З табл. можемо спостерігати, що за період 2021-2023 років підприємство демонструє позитивну динаміку зростання доходів та витрат. Чистий дохід від реалізації робіт і послуг зріс з 791,6 тис. грн у 2021 році до 1105,8 тис. грн у 2022 році, що становить приріст на 92,4 тис. грн (11,67%) у 2022 році та на 221,8 тис. грн. (25,09%) у 2023 році. Аналізуючи доходи більш детально варто зауважити, що інші операційні доходи збільшились з 6,4 тис. грн у 2021 році до 12,3 тис. грн. у 2022 році, що становить приріст на 1,9 тис. грн (29,69%) у 2022 році та на 4 тис. грн (48,19%) у 2023 році. Інші доходи також показали зростання з 5,3 тис. грн. у 2021 році до 10,0 тис. грн. у 2022 році, що становить приріст на 4,5 тис. грн. (84,91%) у 2022 році та на 0,2 тис. грн. (2,04%) у 2023 році. Загальні доходи зросли з 803,3 тис. грн. у 2021 році до 1128,1 тис. грн. у 2022 році, що становить приріст на 98,8 тис. грн. (12,3%) у 2022 році та на 226 тис. грн (25,05%) у 2023 році.

Якщо брати до уваги витрати підприємства то спостерігаємо, що собівартість реалізованої продукції збільшилася з 349,1 тис. грн. у 2021 році до 632,4 тис. грн. у 2022 році, що становить приріст на 136,5 тис. грн. (39,1%) у 2022 році та на 146,8 тис. грн. (30,23%) у 2023 році. Інші операційні витрати зросли з 4,2 тис. грн. у 2021 році до 11,2 тис. грн. у 2022 році, що становить приріст на 7 тис. грн. (166,67%), але зменшились до 8,5 тис. грн. у 2023 році, що означає зниження на 2,7 тис. грн. (24,11%). Адміністративні витрати збільшились з 12,5 тис. грн. у 2021 році до 20,4 тис. грн. у 2022 році, що становить приріст на 3,2 тис. грн. (25,6%) у 2022 році та на 4,7 тис. грн. (29,94%) у 2023 році. Витрати на збут зросли з 14,6 тис. грн. у 2021 році до 23,5 тис. грн. у 2022 році, що становить приріст на 3,7 тис. грн. (25,34%) у 2022 році та на 5,2 тис. грн. (28,42%) у 2023 році. Інші витрати збільшились з 26,7 тис. грн. у 2021 році до 41,5 тис. грн. у 2022 році, що становить приріст на 5,7 тис. грн. (21,35%) у 2022 році та на 9,1 тис. грн. (28,09%) у 2023 році. Загальні витрати зросли з 407,1 тис. грн. у 2021 році до 726,3 тис. грн. у 2022 році, що становить приріст на 156,1 тис. грн (38,34%) у 2022 році та на 163,1 тис. грн. (28,96%) у 2023 році.

Прибуток до оподаткування зменшився з 396,2 тис. грн. у 2021 році до 338,9 тис. грн. у 2022 році, що становить зниження на 57,3 тис. грн. (14,46%), але знову зріс до 401,8 тис. грн. у 2023 році, що становить приріст на 62,9 тис. грн. (18,56%) порівняно з 2022 роком.

Загалом динаміка є позитивною, оскільки підприємство показує стійке зростання доходів, що перевищує зростання витрат. Це свідчить про підвищення ефективності операційної діяльності та здатність підприємства адаптуватися до змін на ринку.

Попри зниження прибутку до оподаткування у 2022 році, ситуація стабілізувалася у 2023 році з приростом прибутку. Однак варто звернути увагу на суттєве зростання собівартості реалізованої продукції та витрат, що вимагає додаткових заходів для оптимізації витратної частини, аби зберегти позитивну динаміку прибутковості у майбутньому.

Наочно можемо побачити рівень доходів та витрат на рис. 3.1 та 3.2. відповідно 3.2. відповідно.

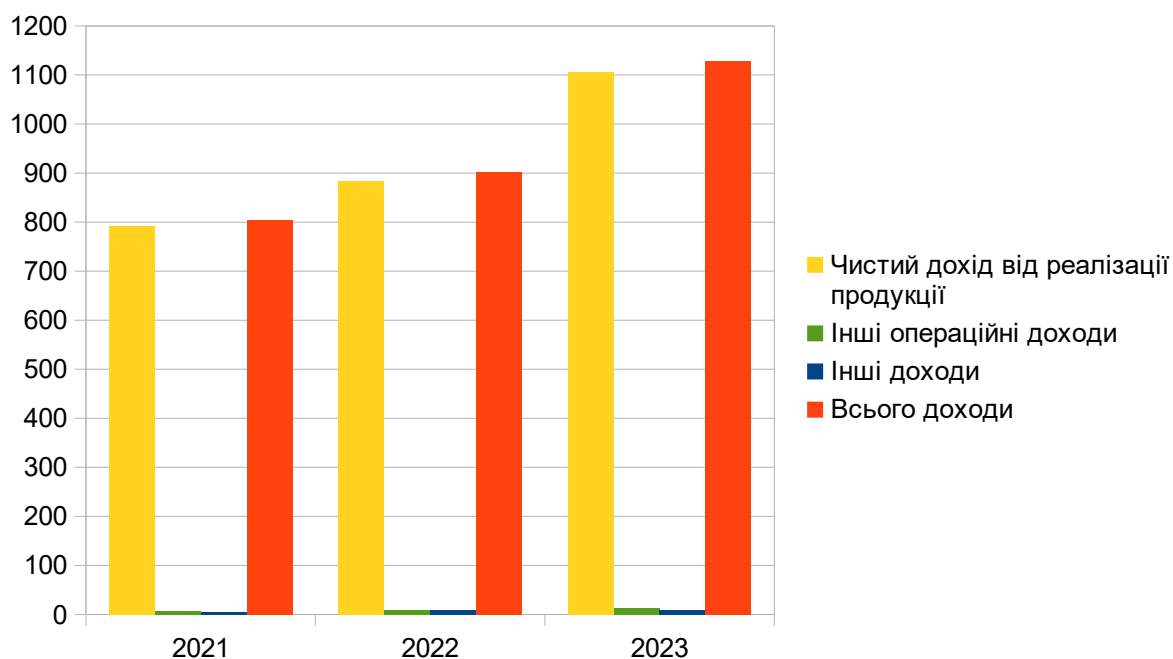

Рис. 3.1. Графічне відображення рівня доходів підприємства за 2021-2023 рр.

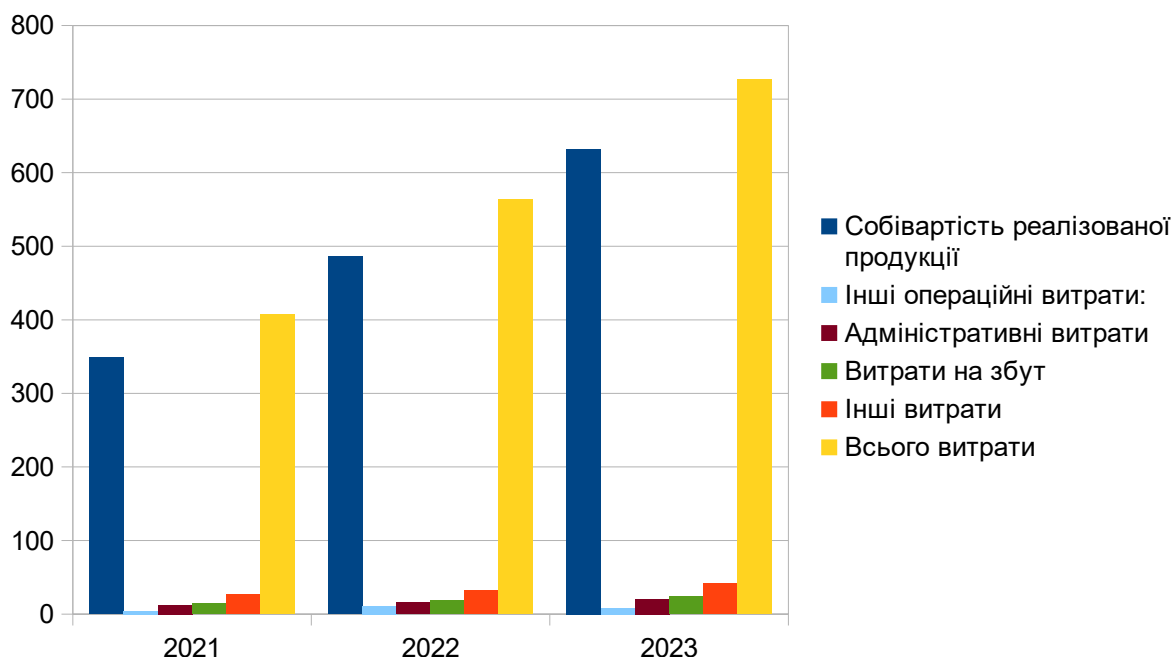

Рис.3.2. Графічне відображення рівня витрат підприємства за 2021-2023 рр.

Наступним етапом аналізу є оцінка складу і структури доходів і витрат, тобто визначення питомої ваги до загального підсумку.

Цей етап дає можливість отримати інформацію про динаміку зміни питомої ваги досліджуваних показників за аналізований період до загальної величини показників (табл. 3.2).

Аналізуючи дані табл. за період 2021-2023 років можемо бачити, що підприємство демонструє загальне зростання доходів та витрат.

Що стосується доходів, то чистий дохід від реалізації продукції зріс з 791,6 тис. грн. у 2021 році до 1105,8 тис. грн. у 2023 році, становлячи 98,54% від загальних доходів у 2021 році, 97,99% у 2022 році та 98,02% у 2023 році, з абсолютним приростом на 92,4 тис. грн. у 2022 році та на 221,8 тис. грн. у 2023 році.

Інші операційні доходи збільшились з 6,4 тис. грн. у 2021 році до 12,3 тис. грн. у 2023 році, їх питома вага у складі доходів зросла з 0,8% у 2021 році до 1,09% у 2023 році, з абсолютним приростом на 1,9 тис. грн. у 2022 році та на 4 тис. грн. у 2023 році.

Таблиця 3.2.

**Аналіз структури і складу доходів і витрат ТОВ “БГ КАНТРІ СТАЙЛ”
за 2021-2023 рр.**

Показники	Величина, тис. грн.			Питома вага у %			Абсолютне відхилення (+/-)	
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	22/21	23/22
Чистий дохід від реалізації робіт і послуг	791,6	884	1105,8	98,54	97,99	98,02	92,4	221,8
Інші операційні доходи	6,4	8,3	12,3	0,8	0,92	1,09	1,9	4
Інші доходи	5,3	9,8	10,0	0,66	1,09	0,89	4,5	0,2
<i>Всього доходи</i>	<i>803,3</i>	<i>902,1</i>	<i>1128,1</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>98,8</i>	<i>226</i>
Собівартість реалізованих робіт і послуг	349,1	485,6	632,4	85,75	86,22	87,07	136,5	146,8
Інші операційні витрати:	4,2	11,2	8,5	1,03	1,99	1,17	7	-2,7
Адміністративні витрати	12,5	15,7	20,4	3,07	2,79	2,81	3,2	4,7
Витрати на збут	14,6	18,3	23,5	3,59	3,25	3,24	3,7	5,2
Інші витрати	26,7	32,4	41,5	6,56	5,75	5,71	5,7	9,1
<i>Всього витрати</i>	<i>407,1</i>	<i>563,2</i>	<i>726,3</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>156,1</i>	<i>163,1</i>
Прибуток до оподаткування	396,2	338,9	401,8	-	-	-	-57,3	62,9

Інші доходи зросли з 5,3 тис. грн. у 2021 році до 10,0 тис. грн. у 2023 році, їх питома вага зросла з 0,66% у 2021 році до 0,89% у 2023 році, з абсолютним приростом на 4,5 тис. грн. у 2022 році та на 0,2 тис. грн. у 2023 році.

Загальні доходи збільшилися з 803,3 тис. грн. у 2021 році до 1128,1 тис. грн. у 2023 році, з абсолютним приростом на 98,8 тис. грн. у 2022 році та на 226 тис. грн. у 2023 році.

Розглядаючи витрати, бачимо, що собівартість реалізованої продукції зросла з 349,1 тис. грн. у 2021 році до 632,4 тис. грн. у 2023 році, становлячи 85,75% від загальних витрат у 2021 році, 86,22% у 2022 році та 87,07% у 2023 році, з абсолютним приростом на 136,5 тис. грн. у 2022 році та на 146,8 тис.

грн. у 2023 році.

Інші операційні витрати збільшилися з 4,2 тис. грн. у 2021 році до 11,2 тис. грн. у 2022 році (питома вага 1,03% у 2021 році та 1,99% у 2022 році), але зменшилися до 8,5 тис. грн. у 2023 році (питома вага 1,17%), з абсолютним приростом на 7 тис. грн. у 2022 році та зниженням на 2,7 тис. грн. у 2023 році.

Адміністративні витрати зросли з 12,5 тис. грн. у 2021 році до 20,4 тис. грн. у 2023 році, становлячи 3,07% у 2021 році, 2,79% у 2022 році та 2,81% у 2023 році, з абсолютним приростом на 3,2 тис. грн. у 2022 році та на 4,7 тис. грн. у 2023 році.

Витрати на збут зросли з 14,6 тис. грн. у 2021 році до 23,5 тис. грн. у 2023 році, становлячи 3,59% у 2021 році, 3,25% у 2022 році та 3,24% у 2023 році, з абсолютним приростом на 3,7 тис. грн. у 2022 році та на 5,2 тис. грн. у 2023 році.

Інші витрати збільшились з 26,7 тис. грн. у 2021 році до 41,5 тис. грн. у 2023 році, становлячи 6,56% у 2021 році, 5,75% у 2022 році та 5,71% у 2023 році, з абсолютним приростом на 5,7 тис. грн. у 2022 році та на 9,1 тис. грн. у 2023 році. Загальні витрати зросли з 407,1 тис. грн. у 2021 році до 726,3 тис. грн. у 2023 році, з абсолютним приростом на 156,1 тис. грн. у 2022 році та на 163,1 тис. грн. у 2023 році.

Прибуток до оподаткування зменшився з 396,2 тис. грн. у 2021 році до 338,9 тис. грн. у 2022 році, але зріс до 401,8 тис. грн. у 2023 році, з абсолютним відхиленням на -57,3 тис. грн. у 2022 році та на 62,9 тис. грн. у 2023 році.

Загалом динаміка є позитивною, оскільки підприємство показує стабільне зростання доходів, яке перевищує зростання витрат. Основне збільшення прибутку у 2023 році відбулося завдяки значному зростанню чистого доходу від реалізації робіт і послуг, що вказує на ефективність операційної діяльності та здатність підприємства адаптуватися до змін на ринку.

Наочне відображення структури доходів і витрат подано на рис. 3.3 і 3.4 відповідно.

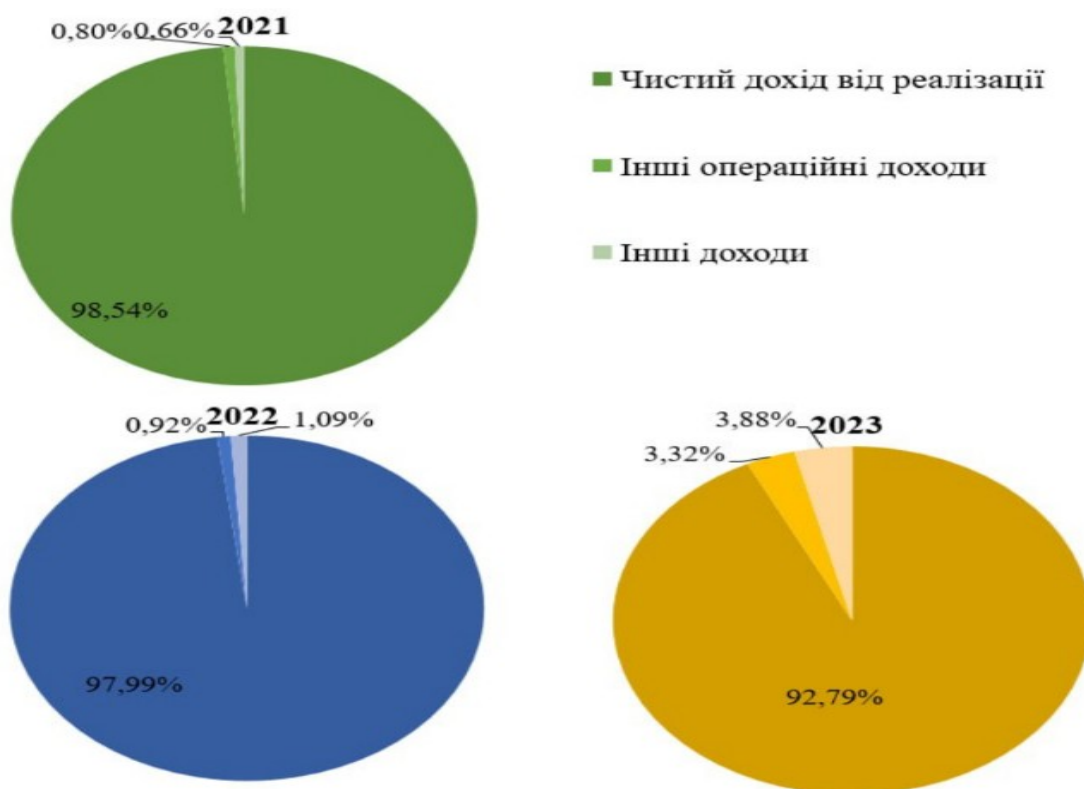

Рис.3.3. Наочне відображення структури доходів ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” за 2021-2023 рр.

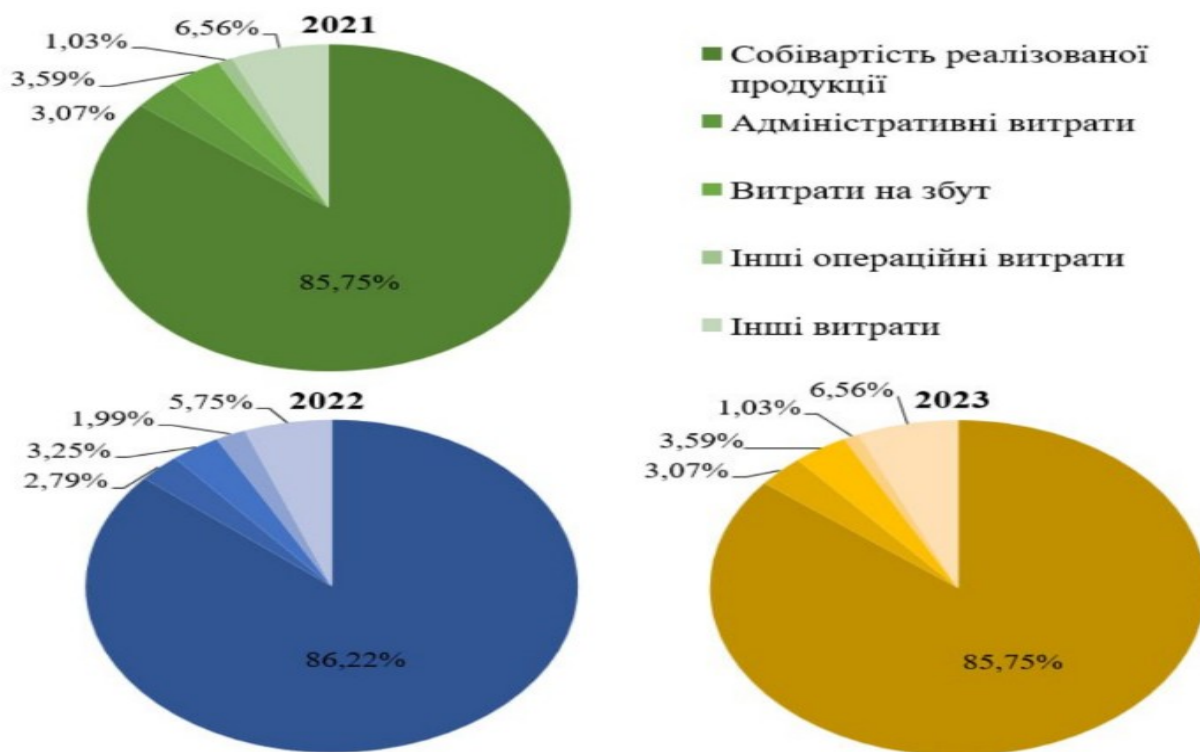

Рис.3.4. Наочне відображення структури витрат ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” за 2021-2023 рр.

Аналізуючи динаміку зміни прибутку (збитку) за 2021-2023 рр. варто зазначити. Що у 2021 році підприємство отримало прибуток до оподаткування у розмірі 396,2 тис. грн. Основним джерелом прибутку був чистий дохід від реалізації робіт і послуг, який становив 791,6 тис. грн. Загальна сума доходів підприємства склала 803,3 тис. грн. Собівартість реалізованих робіт і послуг становила 349,1 тис. грн., що значно вплинуло на загальні витрати, які досягли 407,1 тис. грн. У результаті, підприємство отримало значний прибуток до оподаткування.

У 2022 році прибуток до оподаткування знизився до 338,9 тис. грн., що на 57,3 тис. грн. менше порівняно з попереднім роком. Незважаючи на збільшення чистого доходу від реалізації продукції до 884 тис. грн. (+92,4 тис. грн.), загальна сума доходів зросла до 902,1 тис. грн. Однак витрати також зросли, особливо собівартість реалізованої продукції, яка досягла 485,6 тис. грн. (+136,5 тис. грн). Високий рівень витрат негативно вплинув на прибуток підприємства.

У 2023 році підприємству вдалося збільшити прибуток до оподаткування до 401,8 тис. грн., що на 62,9 тис. грн. більше порівняно з 2022 роком. Основним фактором зростання прибутку був значний приріст чистого доходу від реалізації продукції, який досяг 1105,8 тис. грн. (+221,8 тис. грн). Загальна сума доходів склала 1128,1 тис. грн. Хоча витрати також зросли, їх зростання було більш помірним порівняно зі зростанням доходів.

Аналіз динаміки прибутку до оподаткування за 2021-2023 роки показує, що підприємство зазнало коливань у фінансових показниках. У 2022 році відбулося зниження прибутку через зростання витрат, незважаючи на збільшення доходів. Проте у 2023 році підприємству вдалося відновити та навіть перевищити рівень прибутку 2021 року завдяки значному приросту доходів та ефективнішому контролю витрат.

Наочне відображення динаміки зміни прибутку до оподаткування підприємства за 2021-2023 рр. подано на рис. 3.5

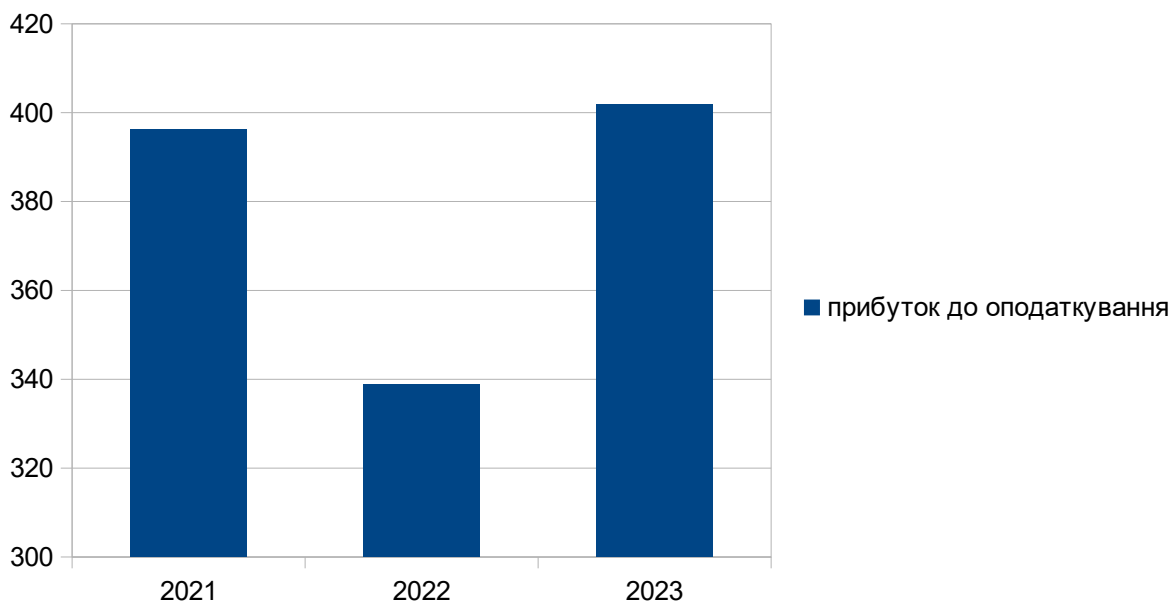

Рис.3.5. Наочне відображення динаміки зміни прибутку до оподаткування підприємства за 2021-2023 рр.

Отже, здійснюючи аналіз динаміки і структури доходів, витрат та фінансових результатів підприємства, можна спостерігати тенденцію зростання доходу, включно з чистим прибутком.

3.2. Факторний аналіз показників рентабельності діяльності підприємства

В сучасних умовах динамічного розвитку ринкової економіки, жорсткої конкуренції та постійних змін зовнішнього середовища питання оцінки рентабельності набуває особливої актуальності. Для підприємств, які прагнуть до успішного функціонування та розвитку, важливо не лише отримувати прибуток, але й робити це ефективно, з максимально можливою віддачею від вкладених інвестицій.

Оцінка рентабельності діяльності підприємства є одним з найважливіших аспектів фінансового аналізу. Цей показник дає змогу інвесторам, кредиторам, керівництву та іншим зацікавленим сторонам судити про ефективність

використання ресурсів підприємства, його здатність генерувати прибуток та його загальну фінансову стійкість.

Рентабельність – це відносний показник ефективності роботи підприємства, який у загальній формі обчислюється як відношення прибутку до витрат (ресурсів) [29].

Рентабельність вважається одним з найважливіших показників для оцінки економічного стану підприємства. Цей показник дозволяє визначити як загальну ефективність роботи підприємства, так і ефективність окремих напрямків його діяльності.

Далі ми розглянемо такі показники рентабельності як: рентабельність реалізації (продажу), рентабельність виробництва, коефіцієнт рентабельності власного капіталу, коефіцієнт рентабельності активів, рентабельність основних засобів.

Рентабельність реалізації (продажу) є одним з найважливіших показників ефективності діяльності компанії. Вона показує, скільки гривень прибутку отримує підприємство з кожної гривні проданої продукції. Формула розрахунку має такий вигляд: Рентабельність продажів = Прибуток / Виручка від реалізації.

Наступний показник рентабельності є рентабельність виробництва. Даний показник використовується для оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства. Він показує, скільки гривень прибутку отримує компанія з кожної гривні, вкладеної у виробництво. Розраховується даний показник наступним чином: Прибуток / Собівартість реалізованого виробу.

Ще одним показником рентабельності є коефіцієнт рентабельності власного капіталу. Це один з найважливіших показників фінансової ефективності, який використовується для оцінки того, наскільки ефективно компанія використовує власний капітал для генерування прибутку. Він показує, скільки гривень прибутку отримує компанія на кожну гривню, вкладену акціонерами. Формула має наступний вигляд: рентабельність власного капіталу = Прибуток / Середньорічна величина власного капіталу.

До даних показників також належить рентабельність активів. Він вважається одним з найважливіших показників фінансової ефективності, який використовується для оцінки того, наскільки ефективно компанія використовує свої активи для генерування прибутку. Він показує, скільки гривень прибутку отримує компанія на кожну гривню, вкладену в активи. Цей показник розраховується наступним чином: Рентабельність активів = Прибуток / Середньорічна вартість активів.

Також серед поширених показників рентабельності вважається рентабельність основних засобів. Він вказує наскільки ефективно компанія використовує свої основні засоби для генерування прибутку. Він показує, скільки гривень прибутку отримує компанія на кожну гривню, вкладену в основні засоби. У формулі матиме таке відображення: Рентабельність основних засобів = Прибуток / Середньорічна вартість основних засобів.

Узагальнимо дані показники у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Характеристика показників рентабельності

Показник	Характеристика	Алгоритм розрахунку
Рентабельність реалізації продукції (продажу)	Показує, скільки прибутку отримує підприємство з кожної гривні, витраченої на реалізацію продукції.	Прибуток / Виручка від реалізації
Рентабельність виробництва	Показує, скільки прибутку отримує підприємство з кожної гривні, витраченої на виробництво продукції.	Прибуток / Собівартість реалізованого виробу
Рентабельність власного капіталу	Показує, скільки прибутку отримує підприємство з кожної гривні, вкладеної власниками.	Прибуток / Середньорічна величина власного капіталу
Рентабельність активів	Показує, скільки прибутку отримує підприємство з кожної гривні, вкладеної в його активи.	Прибуток / Середньорічна величина активів
Рентабельність основних засобів	Показує, скільки гривень прибутку отримує компанія на кожну гривню, вкладену в основні засоби	Прибуток / Залишкова вартість основних засобів

Проведення факторного аналізу показників рентабельності доречно почати з ознайомленням із вихідними даними для проведення розрахунків, які наведені у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Вихідні дані для розрахунку коефіцієнтів рентабельності

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміна (+,-)	
				22/21	23/22
Чистий прибуток	324,9	277,9	329,5	-47	51,6
Виручка від реалізації	791,6	884	1105,8	92,4	221,8
Собівартість реалізованих робіт та послуг	349,1	485,6	632,4	136,5	146,8
Середньорічна величина власного капіталу	374,8	327,9	379,5	-46,9	51,6
Середньорічна величина активів	33613,2	32758,8	91741,7	-854,4	58982,9
Залишкова вартість основних засобів	664,7	577,8	1676,9	-86,9	1099,1

Розрахуємо показники рентабельності підприємства за аналізований період у табл. 3.5

Таблиця 3.5

Динаміка показників рентабельності ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” за 2021-2023 рр.

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміна (+,-)	
				22/21	23/22
1. Рентабельність реалізації (продажу)	0,41	0,31	0,3	-0,1	-0,02
2. Рентабельність виробництва	0,93	0,57	0,52	-0,36	-0,05
3. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,87	0,85	0,87	-0,02	0,02
4. Рентабельність активів	0,01	0,01	0	0	-0,01
5. Рентабельність основних засобів	0,49	0,48	0,2	-0,01	-0,28

Показник рентабельності продажу відображає питому вагу отриманого прибутку у собівартості та у виручці, тобто він показує скільки припадає прибутку підприємства на 1 гривню реалізованих робіт і послуг (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

**Розрахунок впливу факторів на рентабельність продажу ТОВ “БГ КАНТРИ
СТАЙЛ” за 2021-2023 рр.**

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміна (+,-)	
				22/21	23/22
1. Прибуток, грн.	324,9	277,9	329,5	-47	51,6
2. Виручка від реалізації продукції, грн.	791,6	884	1105,8	92,4	221,8
3. Рентабельність продажу, %	41	31,44	29,80	-9,56	-1,64

Визначаємо вплив факторів методом ланцюгових підстановок для 2021-2022 р.:

$$РП = Пп / Вп = 324,9 / 791,6 = 41,04$$

$$РУ = Пф / Вп = 277,9 / 791,6 = 35,11$$

$$РФ = ПФ / ВФ = 277,9 / 884 = 31,44$$

Визначаємо вплив факторів методом ланцюгових підстановок для 2022-2023 р.:

$$РП = Пп / Вп = 277,9 / 884 = 31,44$$

$$РУ = Пф / Вп = 329,5 / 884 = 37,27$$

$$РФ = ПФ / ВФ = 329,5 / 1105,8 = 29,80$$

Висновок: рентабельність продажу у 2022 році знизилася на 9,57 % за рахунок впливу наступних факторів:

- вплив зміни прибутку підприємства на рентабельність:

$$Ру - Рп = 35,11 - 41,04 = -5,93$$

- вплив зміни виручки від реалізації на рентабельність:

$$Рф - Ру = 31,44 - 35,11 = -3,67$$

$$\text{Загальний приріст рентабельності:} = -5,93 + (-3,67) = 9,6 \%$$

Висновок: рентабельність продажу у 2023 році знизилася на 1,64 % за рахунок впливу наступних факторів:

- вплив зміни прибутку підприємства на рентабельність:

$$Ру - Рп = 37,27 - 31,44 = 5,83$$

- вплив зміни виручки від реалізації на рентабельність:

$$P_f - P_y = 29,80 - 37,27 = -7,47$$

$$\text{Загальний приріст рентабельності:} = 5,83 + (-7,47) = -1,64 \%$$

Отже, аналізуючи показник рентабельності продажів, можна відзначити тенденцію до його зниження у 2022 та 2023 роках. Це зниження зумовлене зменшенням прибутку та незначним зростанням виручки у 2022 році, що призвело до зменшення рентабельності. У 2023 році спостерігається покращення показника, хоча різниця залишається від'ємною, але значно меншою порівняно з 2022 роком.

Показником прибутковості діяльності підприємства є також рентабельність виробництва. Даний показник відображає питому вагу отриманого прибутку відповідно у виручці та у собівартості реалізації.

Проведемо розрахунок впливу факторів на рентабельність виробництва ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” за 2021-2023 рр. у табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Розрахунок впливу факторів на рентабельність виробництва ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміна (+,-)	
				22/21	23/22
1. Виручка від реалізації продукції, грн.	791,6	884	1105,8	92,4	221,8
2. Собівартість реалізованих робіт і послуг, грн.	349,1	485,6	632,4	136,5	146,8
3. Прибуток, грн.	324,9	277,9	329,5	-47	51,6
3. Рентабельність витрат, %	93,07	57,23	52,10	-35,84	-5,13

Висновок: рентабельність виробництва у 2022 році зменшилася, порівняно з попереднім, на 35,84 %. Це відбулося за рахунок таких факторів (метод ланцюгових підстановок):

- а) зміни суми прибутку:

$$\Delta u_a = \Pi_1 / C_0 - \Pi_0 / C_0 = 277,9 / 349,1 - 324,9 / 349,1 = 79,6 - 93,07 = -13,47$$

б) зміни собівартості реалізованої продукції:

$$\Delta_{yb} = \Pi_1 / C_1 - \Pi_1 / C_0 = 277,9 / 485,6 - 277,9 / 349,1 = 57,23 - 79,60 = -22,37$$

$$\text{Разом} = \Delta_{ya} + \Delta_{yb} = -13,47 + (-22) = -35,84$$

Рентабельність виробництва у 2023 році зменшилася, порівняно з попереднім, на 5,13 %. Це відбулося за рахунок таких факторів (метод ланцюгових підстановок):

а) зміни суми прибутку:

$$\Delta_{ya} = \Pi_1 / C_0 - \Pi_0 / C_0 = 329,5 / 485,6 - 277,6 / 485,6 = 67,85 - 57,23 = 10,63$$

б) зміни собівартості реалізованої продукції:

$$\Delta_{yb} = \Pi_1 / C_1 - \Pi_1 / C_0 = 329,5 / 632,4 - 329,5 / 485,6 = 52,10 - 67,86 = -15,76$$

$$\text{Разом} = \Delta_{ya} + \Delta_{yb} = 10,67 + (-15,76) = -5,13$$

Отже, аналіз рентабельності витрат показує тенденцію до зниження цього показника. Це зумовлено змінами в прибутку та собівартості. У 2022 році прибуток знижувався, а собівартість зростала, що призвело до значного зменшення рентабельності. У 2023 році, хоча рентабельність залишалася від'ємною, її показник покращився порівняно з попереднім роком завдяки зростанню прибутку, незважаючи на подальше збільшення собівартості.

Як зазначалося вище, до показників дохідності капіталу відноситься рентабельність власного капіталу. В аналізі підвищення її рівня найбільший інтерес мають засновники підприємства, його власники та акціонери, оскільки він відображає кількість отриманого прибутку за звітний період на вартість вкладеного капіталу підприємства (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Розрахунок впливу факторів на рентабельність власного капіталу

Показники	2021	2022	2023	Зміна (+,-)	
				22/21	23/22
1. Прибуток, грн.	324,9	277,9	329,5	-47	51,6
2. Середньорічна вартість власного капіталу, грн.	374,8	327,9	379,5	-46,9	51,6
3. Рентабельність власного капіталу, %	86,69	84,75	86,82	-1,93	2,07

Визначаємо вплив методом ланцюгових підстановок для 2021-2022 рр.:

$$РП = Пп / Вп = 324,9 / 374,8 = 86,69$$

$$РУ = Пф / Вп = 277,9 / 374,8 = 74,15$$

$$РФ = ПФ / ВФ = 277,9 / 327,9 = 84,75$$

Визначаємо вплив методом ланцюгових підстановок для 2022-2023 рр.:

$$РП = Пп / Вп = 277,6 / 327,9 = 84,75$$

$$РУ = Пф / Вп = 329,5 / 327,9 = 100,49$$

$$РФ = ПФ / ВФ = 329,5 / 379,5 = 86,82$$

Висновок: рентабельність власного капіталу у період з 2021-2022 рр. знизилася на 1,93 % за рахунок впливу таких факторів:

– вплив зміни прибутку підприємства на рентабельність:

$$Ру - Рп = 74,15 - 86,69 = -12,54$$

– вплив зміни вартості власного капіталу на рентабельність:

$$Рф - Ру = 84,75 - 74,15 = 10,61$$

$$\text{Загальний приріст рентабельності: } -12,54 + 10,61 = -1,93$$

Рентабельність власного капіталу у період з 2022-2023 рр. збільшилася на 2,07 % за рахунок впливу таких факторів:

– вплив зміни прибутку підприємства на рентабельність:

$$Ру - Рп = 100,49 - 84,75 = 15,74$$

– вплив зміни вартості власного капіталу на рентабельність:

$$Рф - Ру = 86,82 - 100,49 = -13,67$$

$$\text{Загальний приріст рентабельності: } 15,83 + -13,67 = 2,07$$

Отже, аналізуючи рентабельність власного капіталу, можна відзначити, що у 2022 році цей показник був від'ємним, але в 2023 році він демонструє тенденцію до зростання. Це зростання пояснюється змінами у прибутку та вартості власного капіталу. У 2022 році зниження прибутку призвело до зменшення рентабельності, тоді як у 2023 році збільшення прибутку сприяло покращенню цього показника.

Наступний етап аналізу є аналіз рентабельності активів підприємства.

На рівень рентабельності активів, перш за все, впливають їх оборотність та рентабельність реалізованих робіт і послуг.

Вплив факторів на мультиплікатор рентабельності активів (модель Дюпона) та виявлення резервів їх збільшення можна побачити у наступній табл.3.9.

Таблиця 3.9

Розрахунок впливу факторів на мультиплікатор рентабельності активів підприємства ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” за 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023	Зміна (+,-)	
				22/21	23/22
Виручка від реалізації робіт та послуг	791,6	884	1105,8	92,4	221,8
Собівартість реалізованих робіт та послуг	349,1	485,6	632,4	136,5	146,8
Середньорічна вартість запасів	13399,4	13825	68516,9	425,6	54691,9
Середньорічна вартість оборотних активів	32948,5	32120,7	89255,4	-827,8	57134,7
Середньорічна величина активів	33613,2	32758,8	91741,7	-854,4	58982,9
Рентабельність підприємства	1,32	1,22	0,52	-0,1	-0,7

Для визначення впливу факторів будемо проміжну таблицю на мультиплікатор 3.10.

Таблиця 3.10

Проміжна таблиця на мультиплікатор

Показники	2021	2022	2023	Зміна (+,-)	
				22/21	23/22
Виручка на 1 грн. собівартості	2,27	1,82	1,75	-0,45	-0,07
Питома вага оборотних активів у структурі активів	0,98	0,98	0,97	0	-0,01
Питома вага запасів у структурі активів	0,41	0,43	0,77	0,02	0,34
Питома вага собівартості щодо запасів	0,03	0,04	0,01	0,01	-0,03

Розраховуємо вплив факторів на рентабельність активів підприємства способом ланцюгових підстановок за 2021-2022 рр. та 2022-2023 рр. (табл. 3.11 і табл.3.12).

Таблиця 3.11

Розрахунок впливу факторів на рентабельність активів підприємства за 2021-2022 рр.

	X (X-1)	Y	Z	K	ΔP_A
1 підстановка, $\Delta P_A(X)$	-0,45	0,98	0,41	0,03	-0,054
2 підстановка, $\Delta P_A(Y)$	0,82	0	0,41	0,03	0,000
3 підстановка, $\Delta P_A(Z)$	0,82	0,98	0,02	0,03	0,014
4 підстановка, $\Delta P_A(K)$	0,82	0,98	0,43	0,01	0,035
Разом					-0,1

Розраховуємо вплив факторів способом ланцюгових підстановок за 2022-2023 рр.

Таблиця 3.12

Розрахунок впливу факторів на рентабельність активів підприємства за 2022-2023 рр.

	X (X-1)	Y	Z	K	ΔP_A
1 підстановка, $\Delta P_A(X)$	-0,07	0,98	0,43	0,04	-0,112
2 підстановка, $\Delta P_A(Y)$	0,75	-0,01	0,43	0,04	-0,75
3 підстановка, $\Delta P_A(Z)$	0,75	0,97	0,34	0,04	0,036
4 підстановка, $\Delta P_A(K)$	0,75	0,97	0,02	-0,03	0,027
Разом					-0,7

Отже, як бачимо, резервами збільшення рентабельності активів є:

- збільшення оборотності собівартості робіт і послуг;
- збільшення питомої ваги оборотних активів у структурі активів;
- збільшення питомої ваги запасів у структурі оборотних активів.

Ще одним етапом аналізу є рентабельність основних засобів.

Даний показник відображає ефективність використання підприємством своїх основних фондів, тобто наскільки вдало вони використовуються для генерування прибутку (табл.3.13).

Таблиця 3.13

**Розрахунок впливу факторів на рентабельність основних засобів ТОВ
“БГ КАНТРИ СТАЙЛ” за 2021-2023 рр.**

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміна (+,-)	
				22/21	23/22
1. Прибуток, грн.	324,9	277,9	329,5	-47	51,6
2. Середньорічна залишкова вартість основних засобів	664,7	577,8	1676,9	-86,9	1099,1
3. Рентабельність основних засобів	48,89	48,10	19,65	-0,79	-28,45

Визначаємо вплив методом ланцюгових підстановок для 2021-2022 рр.:

$$РП = Пп / ОЗп = 324,9 / 664,7 = 48,89$$

$$РУ = Пф / ОЗп = 277,9 / 664,7 = 41,81$$

$$РФ = Пф / ОЗф = 277,9 / 577,8 = 48,10$$

Визначаємо вплив методом ланцюгових підстановок для 2022-2023 рр.:

$$РП = Пп / ОЗп = 277,9 / 577,8 = 48,10$$

$$РУ = Пф / ОЗп = 329,5 / 577,8 = 57,03$$

$$РФ = Пф / ОЗф = 329,5 / 1676,9 = 19,65$$

Висновок: рентабельність основних засобів у період з 2021-2022 рр. знизилася на 0,75% за рахунок впливу таких факторів:

– вплив зміни прибутку підприємства на рентабельність:

$$Ру - Рп = 41,81 - 48,89 = -7,08$$

– вплив зміни вартості основних засобів на рентабельність:

$$Рф - Ру = 48,10 - 41,81 = 6,29$$

$$\text{Загальний приріст рентабельності: } -7,08 + 6,29 = -0,79$$

Рентабельність власного капіталу у період з 2022-2023 років збільшилася на % за рахунок впливу таких факторів:

– вплив зміни прибутку підприємства на рентабельність

$$P_y - P_{\Pi} = 57,03 - 48,10 = 8,93$$

– вплив зміни вартості власного капіталу на рентабельність:

$$P_{\Phi} - P_y = 19,65 - 57,03 = -37,38$$

$$\text{Загальний приріст рентабельності: } 8,93 + (-37,38) = -28,45$$

Отже, розрахувавши деякі показники рентабельності підприємства, можна сказати, що фінансовий стан підприємства погіршується. З одного боку, зростання прибутку є позитивним моментом. З іншого боку, воно не може компенсувати значне зниження всіх показників рентабельності. Це свідчить про те, що підприємство стає менш ефективним у використанні своїх активів, капіталу та ресурсів.

Для покращення фінансового стану підприємства необхідно вжити заходів, спрямованих на: збільшення прибутку, зниження витрат, покращення використання активів, капіталу та ресурсів, підвищення ефективності роботи підприємства. Якщо не вжити заходів, фінансовий стан підприємства може продовжити погіршуватися, що може призвести до серйозних наслідків, таких як банкрутство.

3.3. Резерви підвищення прибутковості діяльності підприємства

Фундаментом процвітання будь-якої компанії слугує її прибутковість, адже саме вона живить її зростання, даючи змогу гнучко реагувати на мінливі виклики зовнішнього середовища, посилюючи фінансову стійкість та привабливість для інвесторів. Чим більший прибуток, тим реальнішими стають амбітні цілі, поставлені перед компанією. Саме прибуток гарантує безперервність роботи, що в сучасних умовах є одним із ключових векторів стратегічного та оперативного управління. В умовах економічної нестабільності та нестійких ринкових відносин в Україні питання підвищення прибутковості

виходить на перший план. З огляду на економічну кризу, що вирує в країні, завдання максимізації прибутку стає для компаній життєвою необхідністю.

Прибуток, будучи головним продуктом підприємницької активності, слугує фундаментом для задоволення потреб як самого підприємства, так і його працівників, а також держави загалом. Він виконує ряд ключових функцій [30]:

- відтворювальна - прибуток слугує джерелом фінансових ресурсів, необхідних для розвитку та оновлення підприємства, а також для поповнення бюджету держави;

- стимулююча - завдяки прибутку підприємство може формувати власний капітал, стимулювати працівників матеріально та сприяти їхньому соціальному розвитку;

- контрольна - прибуток є підсумковим показником ефективності роботи підприємства, що дає змогу оцінити його результативність та прийняти необхідні управлінські рішення.

На шляху до формування прибутку стикається з впливом різноманітних чинників. Динамізм, невизначеність, ризики та багатогранність сучасної економіки значно посилюють вимоги до системи управління підприємством та прибутком, що робить неминучим пошук нових підходів, методів та інструментів для її організації. Зміни у динаміці прибутку слугують сигналом до прийняття управлінських рішень, спрямованих на визначення фактора впливу та його усунення у разі негативного характеру, або ж його використання як резерву для збільшення прибутку, якщо він має позитивну динаміку.

Для ефективного управління необхідна чітка класифікація цих факторів. Така класифікація дозволяє підприємству систематизувати інформацію про різні аспекти його діяльності, забезпечуючи більш глибокий аналіз та розуміння впливу кожного з них на фінансові результати. Традиційний підхід передбачає їх поділ на дві категорії: зовнішні та внутрішні, що й відображено на рис. 3.6.

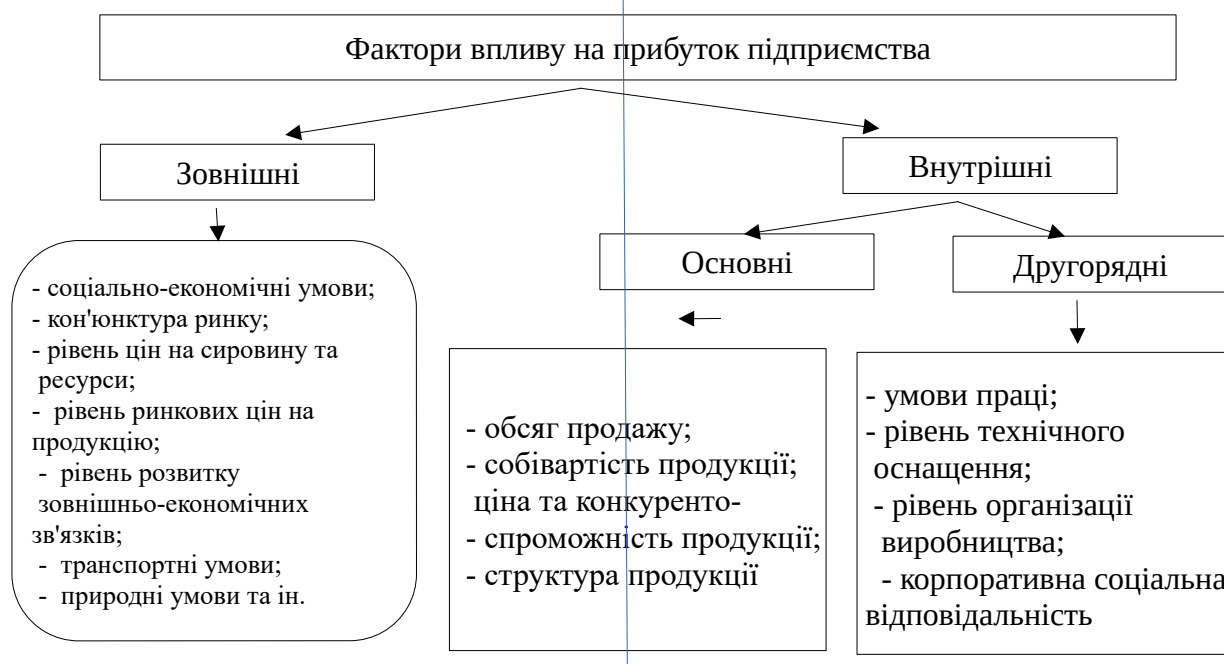

Рис. 3.6. Фактори, які впливають на прибуток підприємства

З точки зору керуваності, внутрішні чинники, які відображають результати діяльності підприємства, піддаються управлінському впливу і дозволяють моделювати господарські процеси для підвищення прибутковості. Частина внутрішніх чинників об'єднують у підгрупу основних, до яких належать [31]:

- зростання обсягів продажів, що залежить від конкурентоспроможності продукції, швидкості її оновлення, асортименту, наявності після продажного або сервісного обслуговування, задоволення споживача якістю продукції та рівнем цін тощо;

- собівартість продукції безпосередньо впливає на розмір прибутку, оскільки прибуток формується в процесі виробництва. Ефективним інструментом управління витратами і прибутком може бути управлінський облік.

- вплив ціни на прибуток, за умови незмінності інших факторів, визначається часткою валових витрат у загальній структурі ціни. Чим нижча ця частка, тим більшим буде прибуток. Окрім цього, важливим фактором, який впливає на прибуток, є також конкурентоспроможність продукції. Чим більша її

конкурентоспроможність, тим більший прибуток отримує підприємство, і навпаки;

- структура продукції також має вплив на прибуток. Важливо, щоб у ній була висока частка рентабельної продукції. Чим вища ця частка, тим більший прибуток. Тому підприємству рекомендується оптимізувати свій портфель замовлень, збільшивши в ньому частку саме рентабельної продукції.

Підгрупа другорядних факторів має менший, але не завжди очевидний вплив на прибуток. Їх важливо враховувати, адже ресурси основних факторів можуть вичерпатися, і тоді другорядні фактори набувають більшої ваги.

Важливо своєчасно виявляти та усувати недоліки, що негативно впливають на прибуток підприємства. До таких недоліків належать недоліки пов'язані з організацією виробництва та умов праці, де неоптимальна організація виробництва та невідповідність умов праці нормам, призводять до зниження обсягів виробництва, а також якості продукції. Також серед них можна виділити низький рівень технічного оснащення, де застаріле обладнання уповільнює виробництво і робить компанію менш конкурентоспроможною на ринку, що спричиняє зниження прибутковості.

У контексті поточної економічної кризи в країні, значення корпоративної соціальної відповідальності стає надзвичайно вагомим. Чим вищий рівень цієї відповідальності, тим кращий імідж і більша конкурентоспроможність підприємства, що у свою чергу сприяє підвищенню прибутковості.

Зовнішні фактори не піддаються прямому впливу керівництва підприємства, але їх необхідно постійно моніторити, щоб своєчасно реагувати на зміни та вживати відповідних заходів. Це дозволить уникнути ситуацій, які можуть призвести до збитків або навіть до банкрутства.

Дослідження внутрішніх чинників, що впливають на рівень прибутку, дозволяє виявити резерви - потенційні можливості, які досі не були використані, де їхня реалізація може призвести до збільшення прибутковості.

Серед них можна відзначити: розвиток виробництва завдяки вдосконаленню технологічних процесів; збільшення обсягів продажу за рахунок

створення сприятливих умов для збуту, залучення клієнтів, виходу на нові ринки, поліпшення умов оплати і використання різноманітних маркетингових стратегій; адаптація цін до ринкових умов через гнучке ціноутворення; оптимізація структури виробництва та збільшення частки прибуткових продажів; зниження витрат завдяки ефективнішому використанню ресурсів; підвищення якості та конкурентоспроможності товарів; зростання додаткового доходу від інших видів діяльності, таких як продаж майна або цінних паперів.

Резерви виявляються на таких стадіях як: планування, виробництво і реалізація продукції. Резерви підвищення прибутку можна поділити такі групи [32]: тактичні (поелементні) і стратегічні (комплексні) (рис. 3.7).

Рис. 3.7. Резерви підвищення прибутковості підприємств

Тактичні резерви переважно складаються з поелементних підходів. Серед таких можливостей включають збільшення обсягу виробництва та реалізації продукції, зниження витрат на виробництво та структурні зміни під час процесу виробництва і реалізації. Керівники на різних рівнях відповідають за контроль і реалізацію цих заходів.

Комплексні резерви є стратегічними, пов'язаними з майбутнім існуванням підприємства. Кожен комплексний резерв включає декілька складових, які можуть мати різний вплив: одна частина може покращувати результат, а інша – погіршувати.

Підвищення прибутку досягається за рахунок використання комплексних резервів, які охоплюють три ключові аспекти. По-перше, це збільшення маржі, де ціна товару зростає швидше, ніж витрати на його виробництво, завдяки постійному вдосконаленню якості продукції. По-друге, це зростання обсягів виробництва та одиничного прибутку, коли виробництво продукції зростає темпами, що випереджають зниження прибутку на одиницю продукції, що призводить до загального покращення кінцевих фінансових показників. По-третє, це вихід на нові ринки, де підвищення якості продукції та ретельний аналіз зовнішніх факторів дозволяють виводити продукцію на нові ринки збуту. Поєднання цих трьох аспектів дає можливість підприємствам суттєво збільшити свій прибуток [33].

Отже, управління прибутком залежить від факторів та їх наслідків, а також від зміни інформації на рівні параметрів. Управлінському персоналу слід керуватися інформацією про всі фактори та їх вплив для підвищення прибутку підприємства, адже ефективна робота підприємств ґрунтується на грамотному управлінні комплексом факторів, які впливають на результати виробничо-господарської діяльності.

ВИСНОВОК

За результатами досліджень, проведених на основі обліково-аналітичних матеріалів ТОВ “БГ КАНТРИ СТАЙЛ” можна зробити наступні висновки.

Фінансовий результат на підприємстві слугує ключовим показником, що визначає його успішність та конкурентоспроможність. Позитивний фінансовий показник свідчить про ефективне управління активами, стійку прибутковість і здатність протистояти зовнішнім викликам. Цей індикатор є вирішальним для залучення інвесторів, забезпечення фінансової стабільності та потенціалу для подальшого розвитку.

Дослідження поняття «фінансові результати» показало, що законодавство не надає чіткого визначення цього терміну. Проте, у нормативно-правових актах можна знайти визначення окремих його складових, таких як прибуток, збиток, доходи та витрати. У наукових та літературних джерелах вчені по-різному трактують поняття «фінансові результати». Ми згрупували різні підходи до трактування цього поняття в обліковому та економічному аспектах. На нашу думку, фінансовий результат означає позитивний (прибуток) або негативний (збиток) підсумок діяльності підприємства, який визначається як різниця між доходами та витратами, що були понесені для отримання цих доходів.

В результаті дослідження класифікації та порядку формування фінансових результатів було встановлено, що фінансові результати поділяються за такими критеріями: за видом діяльності, за періодом формування, за відповідністю, за змістом, за групами доходів, за джерелом формування, за способом використання, за характером використання, та за методикою розрахунку. Процес формування фінансових результатів може здійснюватися різними шляхами, кожен з яких був детально розглянутий.

Формування звіту про фінансові результати за П(С)БО має декілька важливих особливостей, які підкреслюють його значення та ефективність як інструменту відображення фінансової діяльності підприємства. Ми встановили, що національні стандарти забезпечують уніфікований метод складання звіту про фінансові результати, що полегшує порівняння фінансових звітів між

різними компаніями. Також встановлено, що П(С)БО визначають чіткі вимоги до визнання, оцінки та відображення фінансових результатів, що гарантує їхню достовірність та коректність.

У роботі було розглянуто особливості обліку доходів і витрат діяльності будівельного підприємства. Визначено, що метою обліку доходів і витрат є забезпечення достовірної інформації про фінансовий результат діяльності підприємства. Для досягнення цієї мети будівельні підприємства використовують певну організаційну структуру бухгалтерії, яка регламентується обліковою політикою. Важливою складовою обліку доходів і витрат є порядок формування фінансових результатів. Виявлено, що нормативно-правове регулювання обліку фінансових результатів представлене у значній кількості законів, постанов, положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Зокрема, до основних належать: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 15 «Доходи», П(С)БО 16 «Витрати», П(С)БО 17 «Податок на прибуток» тощо.

З урахуванням сучасних вимог до господарського управління, використання інноваційних інформаційних технологій та корпоративних інформаційних систем стає ключовим для ефективного управління. Впровадження таких систем дозволяє автоматизувати та оптимізувати облікові й управлінські процеси, забезпечуючи контроль доходів, витрат і фінансових результатів. Це створює надійну інформаційну базу, необхідну для прийняття тактичних і стратегічних рішень, що підвищує адаптивність та конкурентоспроможність підприємств у ринковому середовищі.

Аналізуючи динаміку і структуру доходів, витрат та фінансових результатів підприємства, можна було помітити тенденцію зростання доходу, включаючи чистий прибуток. Однак, витрати також стрімко збільшуються. Тому підприємству слід переглянути свої витрати та вжити відповідних заходів.

Після розгляду деяких показників рентабельності підприємства можна зробити висновок, що його фінансовий стан погіршується. Хоча зростання

прибутку є позитивним моментом, воно не може компенсувати значне зниження всіх показників рентабельності. Це свідчить про те, що підприємство стає менш ефективним у використанні своїх активів, капіталу та ресурсів.

Управління прибутком залежить від впливу різних факторів і змін інформації на рівні параметрів. Управлінському персоналу слід враховувати всі ці фактори та їх наслідки для підвищення прибутковості підприємства. Дослідження в цьому напрямку можуть допомогти створити детальний план заходів, спрямованих на збільшення прибутковості. Ефективна робота підприємств заснована на грамотному управлінні сукупністю факторів, що впливають на результати виробничо-господарської діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (з наступними змінами і доповненнями). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013. № 73.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 (зі змінами і доповненнями від 18.03.2011 р. № 372). URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 (зі змінами і доповненнями від 18.03.2011 р. № 372). URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
5. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
6. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755- VI. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. № 353. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов’язання», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 31.01. 2000 р. № 20385 (зі змінами і доповненнями від 18.03.2011 р. № 372). URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
9. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит». 7-ме вид., доп. І перероб. Житомир: ПП «Рута», 2016. 832 с.
10. Вороніна О. О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2019. 23 с.
11. Білик Т. О. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка і

- прогнозування: автореф. Дис.канд. екон. наук: 08.00.08. Київ. 2019. 24 с
12. Скасюк Р. В. Сутність і значення фінансових результатів у системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств. URL: <http://www.nbuuv.gov.ua>.
13. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: навч. посію. 5-те вид. допов. і перероб. К.: Алерта, 2015. 976 с.
14. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств : навчальний посібник. 2-ге вид., переробл. і доп. Київ : МАУП, 2014. 288 с.
15. Греченко Ю. А. Основні теоретичні підходи до визначення поняття прибутку. *Економіка розвитку*. 2019. Вип. 4. С. 58 – 60.
16. Про інвестиційну діяльність: Закон України від від 18.09.1991, № 1561-ХІІ. Дата оновлення :15.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
17. Височан О. О. Ясінська А. І. Височан О. С. Особливості бухгалтерського обліку цільового фінансування у небюджетних неприбуткових організаціях *Облік і фінанси*. 2017. (№ 1.) С. 17-24.
18. Грабовецький Б. Є. Шварц І. В Фінансовий аналіз та звітність : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2016. 281 с.
19. Гарасим П. М., Воляник Г. М., Гарасим М. П. Організація обліку : навчальний посібник. Львів : Ліга-Прес, 2018. 300 с.
20. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
21. Прохар Н. В. Ночовна Ю. О. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2016. 257 с.
22. Гавалешко С. В. Рентабельність підприємства та шляхи її підвищення. *Економікс*. (№ 10). 2012. 245-253.
23. Шкроміда В. В., Шкроміда Н. Я., Гнатюк Т. М. Інтегрована звітність у контексті інформаційного забезпечення ключових стейкхолдерів. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий журнал*. 2022. Вип. 18. Т. 2. С. 23-30.

24. Шендерівська Л. П. Фактори впливу на прибуток поліграфічного підприємства. *Економічний аналіз*. 2014. № 16. С. 203-209.
25. Щука В. Г. Щипанова Я. І. Обґрунтування вибору факторів, які чинять вплив на чистий прибуток енергопостачального підприємства ПАТ «Хмельницькобленерго» для його моделювання. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2015. (№ 1). С. 105-108
26. Берест М. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 164 с.
27. Дороженко Л. І. Сучасні методи обліку витрат у контексті зарубіжного досвіду. *Держава та регіони*. 2018. № 2. С.72-76.
28. Бутинець Ф. Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2015. №1. С. 11-18.
29. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 670 с.
30. Шара С. Ю., Бідюк О. О. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 424 с.
31. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік : навчальний посібник. Київ : Знання, 2016. 663 с.
32. Ільїна С., Верхоглядова Н., Шило В. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 536 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	ТОВ "БГ КАНТРИ СТАЙЛ"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	за ЄДРПОУ	2022 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТТГ	43533997
Вид економічної діяльності	Будівництво житлових і нежитлових будівель	за КОПФГ	UA26040190010045761
Середня кількість працівників, осіб	10	за КВЕД	240
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком			41.20
Адреса, телефон	вулиця Софрона Мудрого, буд. 39, м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 76019, У		

1. Баланс
На 31 грудня 2021

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002	()	()
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010		664.7
первісна вартість	1011		672.6
знос	1012	()	(7.9)
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		604.7
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		13399.4
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125		7133.2
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		11741.1
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		674.8
Усього за розділом II	1195		32948.5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
	1200		
Баланс	1300		33613.2
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4

I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал			
Додатковий капітал	1400	50	50
Резервний капітал	1410		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1415		
Неоплачений капітал	1420	277.9	329.5
Усього за розділом I	1425	()	()
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1495	327.9	379.5
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	8,4	10,5
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	523.4	531.2
розрахунками з бюджетом	1620	1.0	1,7
у тому числі з податку на прибуток	1621	61.0	72.3
розрахунками зі страхування	1625	2.0	3,5
розрахунками з оплати праці	1630	7,5	13.0
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	31827.5	90730.0
Усього за розділом III	1695		91362.2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	32.758.7	91741.7

**2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2021 р.**

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	884	1105.8
Інші операційні доходи	2120	8,3	12,3
Інші доходи	2240	9,8	10,0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	902,1	1128.1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	485.6	632.4
Інші операційні витрати	2180	(45.2)	52.4
Інші витрати	2270	32.4	41.5
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	563.2	726.3
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	338.9	401.8
Податок на прибуток	2300	61	72.3
Чистий прибуток (2290 - 2300)	2350	277.9	329.4

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Л. М. Гуцуляк

(ініціали, прізвище)

М. Р. Йосипенко

(ініціали, прізвище)

¹ Кошикатор адміністративних територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	ТОВ "БГ КАНТРИ СТАЙЛ"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	за ЄДРПОУ	2023 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТГГ ¹	43533997
Вид економічної діяльності	Будівництво житлових і нежитлових будівель	за КОПФГ	UA26040190010045761
Середня кількість працівників, осіб	15	за КВЕД	240
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком			41.20
Адреса, телефон	вулиця Софрона Мудрого, буд. 39, м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 76019, У		

1. Баланс
На 31 грудня 2022 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002	()	()
Незавершені капітальні інвестиції	1005	60.2	809.4
Основні засоби:	1010	577.8	1676.9
первісна вартість	1011	595.6	1836.9
знос	1012	(17.8)	-160
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	638	2486.3
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	13825	68516.9
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	7056,7	9067.9
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	10903.1	8240.3
Витрати майбутніх періодів	1170	10,2	7,6
Інші оборотні активи	1190	325.7	3422.7
Усього за розділом II	1195	20891,9	89255.4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	32758.7	91741.7
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4

I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал			
Додатковий капітал	1400	50	50
Резервний капітал	1410		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	277.9	329.5
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	327.9	379.5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	8,4	10,5
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	523.4	531.2
розрахунками з бюджетом	1620	1.0	1,7
у тому числі з податку на прибуток	1621	61.0	72,3
розрахунками зі страхування	1625	2.0	3,5
розрахунками з оплати праці	1630	7,5	13,0
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	31827.5	90730.0
Усього за розділом III	1695		91362.2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
Баланс	1900	32.758.7	91741.7

**2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2022 р.**

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	884	1105.8
Інші операційні доходи	2120	8,3	12,3
Інші доходи	2240	9,8	10,0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	902,1	1128.1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	485.6	632.4
Інші операційні витрати	2180	(45.2)	52.4
Інші витрати	2270	32.4	41.5
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	563.2	726.3
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	338.9	401.8
Податок на прибуток	2300	61	72.3
Чистий прибуток (2290 - 2300)	2350	277.9	329.4

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Л. М. Гуцуляк

(ініціали, прізвище)

М. Р. Йосипенко

(ініціали, прізвище)

¹ Кошикатор являє собою адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.